

Domoljub

D Ljubljani, 4. novembra 1937

Leto 50 • Štev. 44

Zakaj razkol v naši vasi

Že nekaj mesecov objavljamo članke o raznih načelnih političnih vprašanjih, zato bi bil že skrajni čas, da polagoma pridemo tudi na vprašanje, kaj je sploh politika. Le prepogosto se namreč dogodi, da slišimo sicer prav pametne može, ki pravijo: »Jaz se za politiko ne brigam! Politika je grda reč.«

Da, kdor ne ve, kaj je politika, temu se pogoste upravičeno zdi politika grda reč, če misli, da obstoji politika le v medsebojnem amerjanju po shodih in časopisih ali pa trganje za boljše ali slabše plačana javna meste. Žal it, da imajo glede na vsakdanje praktično življenje ti večkrat na prvi pogled prav, kajti pravo politično jedro je le prepogosto zavito v kaj malo prikupno šupino. Tega pa ni kriva politika sama, temveč pogoste naša premajhna politična izobrazba ali pa prav posebne naše slovenske razmere, kakor so se razvile tokom desetletij.

Kar poglejmo, kako se je v le premuglik krajih politično razkisla naša kmečka vas! Pred dobrim polstoletjem je bilo naše podeželje že posejano z tako zvanimi »vaškimi magnati. To so bili navadno najbogatejši ljudje svojega okoliša, ki so bili običajno tudi župani, gostilničarji, trgovci ali kaj sličnega. Ako je prišel kmet v zadrgo, ni imel kje drugod iskati posojila kot pri njih in tako je bila polovica kmetov dotičnega okoliša zadolžena pri njih. Po navadi so bili ti ljudje tudi oderuhi in če je prišel kmet enkrat v njih kremplje, je bil pogosto zapisan smrti. Posojali so namreč denar — preračunano na današnje razmere — po 20—200%, zato tudi ni čudno, če je bil kmet pri nas pred kakimi 60 leti naravnost na tleh, revščina nepopisna, vse je bežalo v Ameriko itd.

V teh obupnih razmerah so nastopili naši veliki — danes že pokojni — može, kakor Andrej Kalan, dr. Ignacij Zitnik, dr. Ivan Šusteršič in zlasti dr. Jan. Ev. Krek. Videli so obupno socialno stanje našega kmečkega ljudstva in se z duhovščino, ki je najbolj čutila ta žalostni položaj, z ljubezni in požrtvovalnostjo vrgli na pomoč. Po letu 1890 so začeli snovati zlasti farne hranilnice in konsumna društva, kjer je dobil zadolženi kmet poceni kredit in pa poceni svoje vsakdanje potrebštine.

S tem so bili pa magnati zadeti v srce, kajti vsak je iskal posojile v domači hranilnici in kupoval v zadruži. Ljudstvo se je osvobodilo magnatarskih pijavik in magnati niso mogli več neomejeno komandirati vsemu okolišu ter živeti od njegovih žuljev. Kdo je bil kriv tega propada magnatov? Domači župnik in kapelan seveda, ki sta osnovala hranilnico in zadružo.

Tedaj je na splošno vladal tudi pri nas liberalizem in liberalna stranka je bila vsa zgrajena le na gotovo magnate, birtje, štucnarje in slične. Vsi ti so seveda sedaj zakričali in zakričala je njihova stranka tak, kakor je pač v teh razmerah moral: »Duhovnik naj se ne vtika v — politiko!« Saj so bili ti magnati katoličani, redno so opravljali svoje verske dolžnosti in po navadi jim od te strani ni bilo kaj večjega očitati. Toda ker je duhovnik kot edini izobraženec v svojem okolišu videi naravnost uničujoče gospodarske in socialne posledice tega magnatarstva ter v ljubezni do ljudstva ni le oznanjal ob nedeljah s prižnico božje besede, temveč mu skušal tudi gospodarsko in socialno pomagati, je čisto naravno, da sta trčila skupaj magnat in duhovnik. In ker je obvladovala tedaj vse naše javno življenje magnatarska liberalna stranka, se je začela srđita, navadno tudi naravnost ostudna gonja proti duhovščini, ki ni prejenjala do današnjega dne. Kar so delali očetje, to pač nadaljujejo sinovi.

Poleg duhovnika živi na vasi še drugi izobraženec, to je — učitelj. Prišel je kot mlad fant iz mestnih šol in neznanu mu kmečko vas. Župan in predsednik krajevnega šolskega odbora je bil magnat. Prišel je torej vsaj v delno službeno odvisnost od njega, a ker je bil magnat navadno tudi gostilničar, ki je imel edini obširnejšo in udobnejšo domačijo, se je mladi učitelj tudi nastanil pri magnatu in dobil pri njem hrano. Tako je prišlo našo učiteljstvo že v početkih našega šolstva v stil in v odvisnost od podeželskih liberalnih magnatov ter se je nato zato že zgodaj razvilo v najbolj zagrizene priganjače našega liberalstva, s čemer je nujno moralo priti v nasprotje z ljudstvom. Po veliki večini se naše učiteljstvo še do današnjega dne ni odreslo te svoje zastupljene navade in zato najdemo žal večino učiteljstva še danes vedno v prvih vrstah, kjer se vodi borba proti našemu ljudstvu, kar je seveda v veliko škodo šole, ljudstva in — učiteljstva samega.

Tako, kakor smo dejali, je bila pred okroglo pol stoletjem razklana naša kmečka vas, kar nam tako zelo škoduje še danes. Magnati, njih žlaheta in od njih odvisni reweži so bili združeni v liberalni stranki, ostalo ljudstvo se je pa zbral v »Katoliško-narodni stranki, ki se je pozneje prekrstila v »Slovensko ljudsko stranko. Liberalci so se na vse pretege borili, da bi ostalo vse pri starem, to je, da bi naša vas še naprej izmozgavalo magnat, dočim je SLS posvetila vse svoje moči kulturnemu, gospodarskemu in socijalnemu napredku našega ljudstva. In ker je stala v prvih vrstah tega dela za ljudstvo ravno

duhovščina, je bil ves boj liberalstva napravljen pred vsem proti duhovščini, ta boj so pa nazivali »narodenec in »napredenc. Tako smo prišli do več kot čudne zgodovinske laži, da se je ravno tista stranka, ki se je na žive in mrteve borila proti vsemu gospodarskemu in političnemu napredku, nazivala »naprednec. Ker pa sama ni bila kos ljudskim množicam, se je leta 1895 zvezala v svrhu ohranitve svoje politične oblasti še z Nemci proti slovenskemu ljudstvu, a se vkljub temu ni sramovala imenovati »narodno.«

In — kakor smo dejali — kar so delali očetje, nadaljujejo sinovi, le v drugih oblikah, a v še poslabšani meri. Dočim so pred pol stoletjem magnati izpoljujevali že vse svoje verake dolžnosti, je pa njih umazano časopisje vodilo divji boj proti duhovščini in v tem boju prepogosto blatiло tudi ravne verske sestinje in resnice. Otroci naših starih, še vernih liberalcev so se zraščali v tem stupenju ozračju in so v dobrinem delu, vsaj po večjih krajih zavrgli že tudi vero same. Oče je hodil še v cerkev, a imel doma z hiši liberalni časopis, sin že tudi v cerkev ne bodi več, v vsem ostalem so pa ostali zvesti vzgledu svetih očetov.

Tako smo prišli pri nas na Slovenskem polagoma do današnjega stanja, ki se v bistvu ni prav nič izpremenilo, le zunanje oblike so ostale. Ni sicer po večini več magnatov, v nedanji obliki, toda na posamezne ostanke naletimo še vedno, a duh je ostal še vedno nekdajni. Ali nismo našli tudi v povojnih letih sinov naših starih liberalcev, ki so se po vojni prekrstili prav tako lažljivo v »demokrat«, za časa diktature pa v JNS, prav vedno in povsod tam, kjer se je vodila borba proti ogromnim večini našega ljudstva? Kakor so se vezali očetje nekoč z Nemci proti našemu ljudstvu, tako se vežejo sinovi z vsakomur in za kakršnokoli ceno, samo da jim pripomore do oblasti nad našim ljudstvom. Ker pa s svojo protiljudsko miselnostjo in programom ne morejo najiti poti do srca našega ljudstva, ga skušajoagnati v svoj tabor s silo in koperlico.

V vsakem narodu imamo razne stranke in prav je tako, ker je le v medsebojnem tekmi napredek, a prav noben narod Evrope menda ne premere stranke, kakor je naše kramarsko in pucijsko liberalstvo, ki bi v vsej svoji zgodovini nastopala dosledno, vedno in povsod proti očividnemu napredku in koristim svojega lastnega naroda ter bila vsak trenutek pripravljena za skledo leče zatajiti in prodati življenjsko koristi lastnega ljudstva. Prav zato sta pri nas politično življenje in borba še posebno težka in svojevrstna, česar pri drugih narodih nimamo in lahko zato drugi

(Nadaljevanje na prihodnji strani sredaj)

Kmetijska zbornica je zborovala

Druga skupščina novoustanovljene in novoizvoljene Kmetijske zbornice za dravsko banovino se je pričela 28. oktobra. Sejo je vodil predsednik Martin Steblonik. Sprejeli so po daljši razpravi osnutek pravil, ki jih je banska uprava takoj potrdila.

Drugi dan so nadaljevali z zborovanjem. Najprej so bile volitve. V predsedstvu so bili izvoljeni za predsednika g. Martin Steblonik, za podpredsednika pa gg. Brodar in Strcin, v izvršilni odbor gg. ing. Absec, Spindler in Potočnik, v nadzorni odbor gg. Jan, ravnatelj Gabrovšek in Pečnik, za namestnike gg. Kržmanec, Nemančič in Bogovič, v disciplinski odbor gg. Rajh, Kotnik in Deželak, za namestnike pa gg. Brulc, Pevec in Megušar. V posamezne odseke so bili izvoljeni: za poljedelstvo in vinarstvo gg. Jan, Rajh, Kuhar, Brulc, Turnšek in Prelog. V odsek za živinorejo, pašništvo, mlekarstvo in živinsko zdravstvo: Deželak, Lebar, Pevec, Kržmanec in dr. Hribar. V odsek za vinogradnictvo: Nemančič, Pečnik, Rajh, Marinčič, Kuk in Pevec. V odsek za gozdarstvo: Megušar, Rigler, Koban, Kotnik, ing. Sotosek in Kuk. V odsek za kmetijsko-trgovinsko politiko: Sevčnikar, Prelog, Spindler, Gabrovšek, Rigler. V odsek za pravna, finančna, davčna, carinska in prometna vprašanja: Brulc, Bogovič, Sevčnikar in Turk. V odsek za kmetijsko organizacijo: Spindler, Gabrovšek, Turnšek, Absec in Potočnik.

O proračunu je poročal predsednik Steblonik. Proračun obsega 1.1 milij. izdatkov. Med izdatki je fond 390.000 din, ki je določen za zgradbo zborničnega poslopnja. Dohodki pa so prav tako preračunani na 1.1 milij. din, ki se vsi krijejo iz 5% doklade na zemljarino. Proračun je bil soglasno sprejet.

Na popoldanski seji je Kmetijska zbornica sprejela obsežne resolucije, ki ugotavljajo nujnost, da je dolžnost vlade, naj prisloki na pomoci letosnjim oškodovancem, ki so trpeli zaradi vremenskih nezgod. Pomoc naj se da v obliki prostih vozovnic, zaposlitve pri javnih delih, ki naj se takoj prično, odpisa davkov, obročnega plačevanja davkov in odložitve obrokov kmetijskih dolgov. Slovensko denarno zadružništvo je temelj slovenske gospodarske neodvisnosti in kmetijskega kredita. Dolžnost vlade je, da poskrbi za obtok denarja pri kmetijskih zadrugah. Nevarnost je namreč, da pada naš kmet zoper v roke odershov. Trgovinska politika naj se prenosuje v tem pravcu, da se za naše poljedelske pridelke odpro svetovna tržišča, zlasti sosednjih držav. Kmetijska zbornica naj se pritegne k posvetu o osnutkih trgovinskih pogodb. Kmetijska zbornica zahteva izprenembo lovškega zakona in banovinske uredbe k temu zakonu tako, da bodo zaščitene predvsem koristi kmetov in sadjarjev. Zakupna doba naj se zniža na 6 let, ukine naj se zaščita zajca. Široka zakonodaja naj se prilagodi kmetskemu stanu, enako sestava učbenikov in naj se ukine vsakoletna izmenjava šolskih knjig, tako da bo omogočeno kmetu izlati svoj naraščaj. Kmetijska zbornica bo stremela za rešitev vprašanja gospodarskega zavarovanja ter bo pri tem upoštevala gospodarsko zmogljivost. Proučevala bo tudi socialni položaj kmetijskega delavstva in viničarjev, ki je res nevzdržen. Kmetijska zbornica pozdravlja pravilnik banovine o melioracijah in zavarovanju plazov, zahteva pa, naj se v banovinski proračun vnesejo tudi denarna sredstva za izvajanje tega pravilnika.

V obrambo katoličanov v državi

Dne 28. oktobra 1937 so se končale seje jugoslovanskih škofov, ki so trajale skoraj 14 dni. Skočo so se na teh sejah porazgovorili o vseh važnih vprašanjih, ki zadevajo katoliško vero in naši državi. Sejo je vodil sarajevski nadškof dr. Sarič. Ob koncu sej so škofje izdali naslednje poročilo o sklepih na teh sejah:

1. Katoliški episkopat je na svoji redni konferenci razmotril vprašanje konkordata med Sv. stolico in kr. Jugoslavijo. Katoliški episkopat smatra, da mu ne dopušča čast, reagirati na ulične napade, ki so se pojavljali v zadnjem času proti končni odobritvi konkordata.

Katoliški episkopat smatra, da ni potrebno odgovarjati na neiskrenost 19.letnega začrtovanja o enakopravnosti katoliške Cerkve v kraljevini Jugoslaviji.

Katoliški episkopat bo v vsakem primeru znal braniti pravice katoliške Cerkve in šestih

narodov dosegajo tudi vse drugačne politične uspehe.

Kakor so koristi raznih stanov časih različne in enako pogledi raznih skupin na razna vprašanja, tako imajo tudi pravice do obstoja razne politične stranke, samo stranka, ki dosledno nastope proti živiljenjskim koristim lastnega naroda, nima pravice do obstoja in se zato pri nas ne bodo izboljšale naše žalostne politične prilike, dokler ne iztrebimo liberalista prav do zadnjih korenin.

milionov katoličanov v tej državi ter je za popravo vseh krivic storil potrebne korake.

2. Katoliški episkopat je soglasno uredil vprašanje Katoliške akcije na ozemlju kraljevine Jugoslavije.

3. Katoliški episkopat kr. Jugoslavije izreka svoje polno sočustvovanje in ljubezen nemškim katoličanom z željo, da bi tudi nemški narod doživel »mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem«.

4. Španski episkopat je poslal vsem katoliškim škofov na svetu skupno pismo, v katerem jim više pravo resnico o dogodkih v Španiji. Episkopat kr. Jugoslavije je proučil to pismo in s svojih konferenc poslal Španskim škofov enak odgovor kot izraz svojih čustev in enodušnosti.

5. Katoliški episkopat je proučil splošne razmere na svetu. Ugotovil je, da vzporedno z zametavanjem Kristusovih naukov rastejo na svetu nasilje, krivica in zlo vsake vrste. Teh fal ne morejo odstraniti niti krvave revolucije, niti nove poganske religije, niti nobena ljudska znanost, temveč samo popolni povratek h Kristusovemu evangeliju. Zato katol. episkopat poziva veriške, da podvejajo svoje molitve, da bi Bog izgubljence privedel do spoznanja prave resnice, preganjanim vrnil mir, svoji Cerkvi pa svobodo.

V vsako hišo Domoljuba!

"Glavobol.. migrena

Na tem najbolj trpljo ženske. Zato jim je potrebno zdravilo, ki jim hitro prečene bolečine, z ne škoduje njihovemu organizmu. Uporabljajo bodo Veramon, ki od njega pojemanje bolečine.

VERAMON
Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.

Oglas reg. pod št. 47 od 21. I. 1935.

Shod mladine JRZ v Belgradu

30.000 mladine JRZ se je zbralo v načelo, 24. oktobra v Belgradu na veličastnem taboru. V običnem številu so bili zastopani tudi Slovenci, ki so jih Belgrajčani izredno navdušeno pozdravljali. Ministrski predsednik dr. Stojadinovič je imel velik govor, v katerem se je dotaknil tudi: znanece sporazuma, poudarjajoč, da bi v obliki, kakor ga je opozicija sprejela, lahko postavil v nevarnost obstoj države.

Dr. Stojadinovič je med drugim poudaril sledenje: »Naša stranka je za monarhijo in za narodno vladarsko hišo Karadjordjevičev. Naša stranka je za narodno in državno edinstvo, to se pravi, za edinstveno državnega ozemlja, za edinstvo državljanstva. JRZ bo vedno upoštevala, da so ozemlja, iz katerih se je naša država sestavila, v preteklosti živila svoje posebno življenje in si s časom ustvarila svoje posebne običaje, upravne, politične in druge. Naša stranka smatra načelo samouprave v širokem obsegu za najboljši način za ureditev državne uprave. Državno vodstvo in državno upravo je treba tako urediti, da se posameznim krajevom da možnost, da sami urede svoje krajevne potrebe, upravne, gospodarske, finančne, kulturne in druge, kolikor so vezane na te kraje, in to na način, spričo katerega ne bodo nastala nikakšna nasplošta med krajevnimi upravami in upravo države. Vsa področja državnega življenja morajo biti dostopna i Srbom i Hrvatom i Slovencem, in z vsemi kraji v državi se mora enako postopati.«

Kakor ves govor, tako so bile tudi poslednje besede predsednika kraljevske vlade in zunanjega ministra dr. M. Stojadinoviča sprejete od velikanskega zborna omladinev z

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALA

Podpisani Anton Setnikar iz Polhovega Grada se prisrčno zahvaljujem za takoj izplačano požarno podporo v znesku 1000 din, ker mi je 18. oktobra letos pogorela hiša. Prosim, da se moja zahvala objavi v Domoljubu, katerega zvest naročnik ostanem.

Polhov Gradec, dne 1. novembra 1937.

Anton Setnikar, l. r.

Podpisani Anton Vovk potrjujem, da sem prejel potom župnega urada v Št. Iiju znesek 1000 din, ki ga mi je poslala uprava Domoljuba kot podporo, ker mi je kot stalnemu naročniku pogorela stanovanjska hiša. Za to podporo se iskreno zahvaljujem. Domoljuba bom pa pripovedal vsakomur.

Mislinja, dne 29. oktobra 1937.

Anton Vovk, l. r.

OSEBNE VESTI

d 80 let starosti so 21. oktobra dočakali Ložarjev oče v Bizoviku pri Ljubljani. Dobri mož je bil veliko let skrben ključar domače cerkve. Leta 1935 sta z ženo obhajala zlato poroko. Oče še vedno radi bereojo Domoljuba, najraje pa hodijo k službi božji na prijazni cerkveni grček in misijo zvesto hoditi v cerkev, dokler jih bodo nosile noge. Naj jih nosijo še mnogo let!

DOMAČE NOVICE

d Petdeset let velikega dela za Cerkev in narod. V spomin na dan 12. novembra 1887, ko so pred 50 leti patri Družbe Jezusove prišli delovat v Ljubljano, bo v nedeljo 7. novembra v cerkvi sv. Jožefa jubilejna slovesnost. Ob 8 pride v cerkev prevzv. škof g. dr. Gregorij Rožman v spremstvu stolnih kanonikov, P. Dostal D. J., ki je bil priča ob prihodu patrov v Ljubljano, bo imel nagovor. Nato bo slovenska škofovška maša z zahvalno pesmijo in blagoslovom. — Vsi prijatelji Družbe Jezusove ste iskreno vabljeni!

d Spominska svečanost za pokojnim nadškofom dr. Jegličem. Prosvetna zveza v Ljubljani priredila 7. novembra ob 11 dopoldne v veliki dvorani Uniona komemoracijo za pokojnim nadškofom dr. A. B. Jegličem. Na sporednu je predavanje škof. ravn. g. Jos. Jagodica s slikami, nato pa bo predvajan film o pogrebu nadškofa dr. A. B. Jegliča. Vsa prireditev bo trajala eno uro. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7.

d Rafaelova družba je dobila nov odbor. Pri volitvah odbora Rafaelove družbe na zadnjem občnem zboru so bili pri izseljenski zboru izvoljeni: za propagandni odsek katehet

g. Jože Premrov, za verski odsek katehet g. Janko Zagar-Sanaval, za statistični odsek g. prof. Silvo Breskvar, v kulturnem odseku za Tord g. prof. Leopold Stanek, za izseljenske šole in učne tečaje v slovenščini med našimi izseljenci gg. p. Salezij Glavnik in prof. Josip Zemljak. V novi odbor Rafaelove družbe pa so bili z ozirom na razmah ogromnega dela pri Rafaelovi družbi izvoljeni: za častna predsednika voditelj Slovencev minister dr. Korošec in ban dr. Marko Natlačen, za predsednika prevzv. škof. dr. Gregorij Rožman, za odbornike gg.: dr. Jure Adlešič, poslanik dr. Leonid Pitamic, rektor univerze dr. Rado Kuše, glavni urednik dr. Ivan Ahčin, prelat dr. Matija Slavič, dr. Alojzij Kuhar, univ. prof. dr. Ivan Tomšič, univ. prof. dr. Alojzij Odar, dr. Ivo Česnik, dr. Luka Kravina, minister dr. Fran Kulovec, predsednik Zupanske zveze Nando Novak, ravnatelj tuijskega prometa dr. Žužek, p. Odilo Hajnšek, p. Salezij Glavnik in ves doseđanji odbor Rafaelove družbe. V kratkem bo doseđanji predsednik Rafaelove družbe sklical sejo celotnega odbora, kjer se bo odber končno izvoljen uredil po družbenih pravilih.

d 25 letnica bitke pri Kumanovu. 25. oktobra 1912 so se Srbi spoprijeli s Turki, svojim dednim sovražnikom, v odlöčilni bitki pri Kumanovu. Bitka je trajala en dan in eno noč. Hrabri srbski vojaki so kljub ogromni premoči Turkov zmagali in si z zmago zagotovili Južno Srbijo. Pred dnevi je bilo v osrčju Južne Srbije, Skoplju, veliko slavje petindvajsetletnice zmage pri Kumanovu. Proslave so trajale ves teden in se jih je udeležil narod iz vseh predelov kraljevine. V Kumanovem je priredila vojska zadušnico padlim junakom.

d Učenci kmetijskih šol bodo zavarovani. Kmetijski minister je odredil ustavovitev sklada za zavarovanje učencev srednjih kmetijskih šol kraljevine Jugoslavije. Ker morajo v teh šolah učenci svoje znanje izpolniti s praktičnim, morajo delati naporna poljska dela in se pri tem dogode nesrečni primori. V takšnih primerih je učenec v breme svojim roditeljem, če jih pa nima, domovinski občini. Z ustavovitvijo tega sklada bodo pa vsa bremena, nastala zaradi morebitnih nesreč, prišla v breme tega sklada, ki bo izključno služil zavarovanju učencev pred nesrečnimi slučaji pri poljskih delih. Sklad bo vodil oddelek za agrarno politiko pri kmetijskem ministrstvu.

d Temeljni kamen za otroško dnevno zavetišče Vincencijeve konference Srca Ježi-

Kaj naredi izbor pasme

Vseučiliški profesor v Zagrebu dr. Uilmansky je dokazal na podlagi izkopanih okostij in lobanji, da je bila okrog Sredozemskega morja že davno domača svinja, ki jo on naziva mediteranska svinja. S tem je ovrgel stara naziranja, da je ta svinja produkt križanja med evropsko divjo svinjo in azijsko svinjo. Okostja je dobil iz stavbišč na koleh v Švici, Španiji in na Ljubljanskem barju. On je dokazal, da je krško-poljska svinja čisti potomec te mediteranske svinje. Turopoljska svinja in mangalica sta križanki med evropsko divjo svinjo in krškopoljsko svinjo. Od nje sta dobili ti dve pasmi večjo dolžino in kakovost mesa. Turopoljska svinja ima več krškopoljske krv ter ima zato boljšo kvaliteto mesa. Danes splošno mielimo, da je krškopoljska svinja že izumrla. Krškopoljska

svinja je črnopasasta, dolga svinja. Šečine redke, kožo fino na celu nagubano. Raste srednje hitro, a dorasa tehta do 400 kg. Površe povprečno 10 do 12 mladičev, ki jih skrbno in dobro odgoji. V zahtevi po hrani je skromna ter hrano dobro izkorisča. Lahko se redi ter daje dobro slanino in okusno meso. Danes jo je res že zelo izpodrinila nemška oplemenjena svinja. Najdemo jo samo še ob Gorjancih nad Cerkljami in Kostanjevico. Vprašanje je, če je ona še čista krškopoljska svinja in če je ohranila dobra svojstva, o katerih še nizamo dokazov. Treba bo izvesti točne poizkuse preden se bo mogoče odločiti za to pasmo. Naša elika nam kaže farmo vzornega gospodarja Jan. Brodarja, predsednika Kmečke zveze, ki je dosegel pri tej pasmi zelo lepe uspehe.

nepopisnim navdušenjem, odobravanjem in ploskanjem. Po zaključku zborovanja je predsednik vlade poklonil omladini JRZ nov prapor. Izročil ga je bivšemu ministru g. Rogliču z besedami, da bi ga mladina nosil visoko od zmage do zmage.

sovega v Ljubljani je blagoslovil preteklo udeljo škof dr. Gregorij Rođman. V kapeli pri zavetišču se je vršila za prebivalstvo Zelene jame redna služba božja. Zavetišče in kapela ne bosta samo kras in ponos Zelene jame, temveč tudi njen duhovno središče, ki ga je doslej tako zelo pogrešala.

d Hranilne vloge do 10.000 din bodo izplačevali. Upravni odbor Narodne banke v Belgradu je sprejel važne sklepe glede zonetnega delovanja hranilnic in posojilnic. Predvsem bo Narodna banka odobrila denarnim zavodom posebne kredite za izplačilo malih vlog do 10 tisoč dinarjev. Te posebne kredite bodo dobili vsi denarni zavodi zaščiteni in nezaščiteni z obrestmi in proti zastavi obveznic in terjatev v tekóčem računu pri Privilegirani agrarni banki. Nadalje je Poština hranilnica sklenila, da bo dajala denarnim zavodom posebne kredite v tek. računu 3% obrestni na podlagi menične listine denarnih zavodov in njih terjatev do Priv. agrarne banke do 25% imenskega zneska teh terjatev.

d V boj proti škodljivim živalim. V letnjem deževju se je zaredilo izredno mnogo raznih škodljivcev, ki uničujejo že tako akromne poljske pridelke. Najprej so se pojavile gosenice v toliki množini, da jih ni bilo mogoče pokončati. Napol zrelo sadje so kvarili polhi, ki so obdelali ponekod kar vse drevesa. Veveric že ni bilo zdavnaj toliko ter so bile tako predzrne, da se niso dale odgnati. Kostanj, kolikor ga je bilo, so raznesle vrane in šoje; jazbeci pa so napadali koruzo, posebno tam, kjer so njive bližu gozda. Na jesen so se pa tako razmnožile srne, kot že doslej ne pomnimo. V dolino ne zaidejo rade, po hribih pa so podrle mnogo ajde. Zdaj, ko je počela, so se spravile na repo in korenje. Take škodljive živali bi bilo treba iztrebiti; loveci pa jim, kakor je videti, preveč prizanašajo.

d Pri Lindah, ki ih pogosto nadleguje azpeka, vsled česar imajo vreme v želodcu in žrevih, so pospešuje temeljito čiščenje vseh prebavil s čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaržile zjutraj na teže. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se usalo odstranja belina z jezika, ki se nakopiji vsled zapeke, obenem se pa doseza tudi boljši

Ogl. reg. 8. ur. sekretar.

d Velitve v vseučiliški odbor za ispostavitev univerze so bile te dni v Ljubljani. Od 1270 vseučiliških dijakov obeh spolov je glasovalo 987, veljavnih pa je bilo 924 glasov. Katoliški akademiki so dobili 408, svobodnjakareki 235, levčarsko usmerjeni pa 221 glasov. Katoliški akademiki so sicer najmočnejši, vendar številke kažejo, da večina naših bodočih izobražencev ne hodi po poti vedrine slovenškega naroda, ki vseučilišče vzdržuje.

d Neve ženske zavetišče v Ljubljani je v soboto 30. oktobra 1937 blagoslovil stolni kanonik dr. Klinar. Lepo pa sta ob tej priliki govorila župan dr. Adlešič in ravnatelj soci. urada Svetel.

d Umrl, a vendar še zdrav in živ. Pod tujim imenom je v bolnišnici v Zagrebu umrl neki delavec, ki so ga v bolnišnico spravili zaradi tifusa. Pri mrtviči so našli delavsko knjižico, ki se je glasila na ime Josip Miklavčič iz Velikega Gabra pri Litiji. Ko je zavod obvestil domačinsko občino »spokojnega« Miklavčiča, je seveda dobil odgovor, da je Josip Miklavčič doma zdrav in čil. Po vsej priliki je umrl delavec ali sunil ali pa našel tujo delavsko knjižico. Zagrebška po-

licija se sedaj bavi z uganko, kdo je prav za prav umrli delavec in če ni bil morda kak nevaren človek, ki bi se morale policija zanimati zanj, ko je še živel.

d Mladienički rekrut! Oni, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve ali skrajšanega roka službe, čimprejšnji vstop v kader, odložitev službe v kadru — informirajte se in uredite svoje zadave pravočasno! Ako je rok zamajen, se ne da več pomagati. — Vsa pojasnila daje proti malenkostnemu plačilu koncesionirana pisarna Per Franc, kapitan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. — Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

d Zaradi poštev, da bila obsojena pred celjskim sodiščem Pačnik Pongrac in Pačnik Franc. Prvi je dobil dve leti težke ječe in mora plačati 2600 din Jezarske globce; drugi pa bo sedel poleg leta ter plačal 300 din kazni. Poleg tega mora Pačnik Franc vrniti Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani 18.000 din in plačati vse sodne stroške.

d Na Šole so se spravili. V eni zadnjih noči sta dva neznanca vlonila v stanovanje šolskega upravitelja Friderika Heglerja v Ljubljani Šoli v Mokronogu. Ukradla sta več obleke in pa lovko puško, vredno 1200 din, ter nekaj drugih predmetov. V shrambi sta se tudi dobro preskrbela z raznimi živili. Skupno sta naredila škode za okoli 3000 din. Ljudje so vlonilca sicer opazili, kako sta popivala v neki bližnji gostilni, toda še preden je bil vlon odprt, sta vlonilca pobegnila.

d 100 dinarski bankovci ostanejo v prometu. Narodna banka je zvedela z več strani, da nekateri odklanljajo bankovce po 100 din z napisom »Narodna banka kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev« in z datumom 30. novembra 1920,

KULTURNI KOTICEK

O slovenskem jeziku

Da smo Slovenci res vredni avojeva imena in da se smemo privlčati h kulturnim narodom, čeprav nas je malo, je značilno tole: Je - z i k i m a m o, ki se imenuje slovenski jezik. Govorimo ga drugače, kakor ga pišemo. Zato smo si ustvarili, oziroma si še ustvarjamo svoj pismeni jezik. Ta pa je nastal takole: V 16. stol. so začeli razni pisatelji pisati v svojem narečju. Primož Trubar je pisal v dolenjskem narečju, on je bil namreč doma iz Ražice pri Vel. Laščah, to je, on je pisal tako, kakor govorijo tam v njegovem kraju. Sebastijan Krelj je prinesel nekaj notranjščine, Dahmat je zopet nekaj dolnjščine iz Krškega. V 17. stol. so razni katoliški pisatelji-duhovniki dodali nekaj gorenjščine. Vsa to se je združevalo in kar je bilo dobrega, je ostalo v pismeni slovenščini, kar pa se ni obnosilo, je odpadio. V 18. stol. pa so razni pisatelji vedno bolj čistili naš jezik in tak, kakor ga imamo danes, je plod skoraj polstoletnega dela in čiščenja. V tem so pisali naši najboljši pisatelji in s tem so pokazali, da je mogoče pisati v našem jeziku vse, kar bi radi. Danes je naš jezik tako izobražen in bogat na besedah in izrazih za posamezne reči in pojme, da se lahko ponosamo z njim pred svetom. Lep je, bogat je, čist je, in kar je glavno, naš je, slovenski je. Zato ga moramo gojiti in izobraževati vedno bolj, saj je ravno slovenski jezik za nas najbolj značilna narodna posebnost, ki nam daje pravico, da smo Slovenci. Ravna ta slovenski jezik nas je dvigal in vzpodbujal, da nismo utonili v nemškem morju.

d Umrl, a vendar še zdrav in živ. Pod tujim imenom je v bolnišnici v Zagrebu umrl neki delavec, ki so ga v bolnišnico spravili zaradi tifusa. Pri mrtviči so našli delavsko knjižico, ki se je glasila na ime Josip Miklavčič iz Velikega Gabra pri Litiji. Ko je zavod obvestil domačinsko občino »spokojnega« Miklavčiča, je seveda dobil odgovor, da je Josip Miklavčič doma zdrav in čil. Po vsej priliki je umrl delavec ali sunil ali pa našel tujo delavsko knjižico. Zagrebška po-

Naznanilo

»V splošnem pa lahko rečem, da so bili rezultati pokidanja »Pekka« in »Osana« zelo zadovoljivi in Vas prosim, da mi čimprej posljet zopet en zabolj od 4%, kg »Pekka« in 5 kg »Osana« za Dn 100—.

Posebno dober uspeh sem dosegel pri dveh mladih, po 1 letu starih »kliklcih«. Krmil sem 42 dni, ter sta po preteku 42 dni pridobil v teži 8, odnosno 9 kg več kakor druga teleia, ki sem jih krmil z isto hrano, toda brez dodatka preparata. Ni glavno, da sta dosegla precej večjo težino, ampak jo glavno pri plemenjakih da sta postala zelo lepa, lepega ovinalne in polnega trupe, kar pridobi v eni najmanj 3 do 5 din pri kg višjo ceno.

S pokidanjem »Pekket in »Osana« dvenaščetinama kravama, v starosti 5 in 8 let, sem dosegel, da je mlajša krava dnevno pridobi na mleku 1½ litra, starejša (boljša mlekarica) pa 1½ l. Krav nisem tehtal. — Janez Brodar, posestnik iz Hrastje pri Kranju.

Vsem Slovencem je znan g. J. Brodar, podpredsednik Kmetijske zbornice in načelnik Kmetije zveze.

Okoristite se z izkušnjami naprednih gospodarjev. Z matim izdatkom boste dosegli veliki dobitček.

Pri svinjah in proti rabištu preparati sigurno in hitro učinkujejo.

Navodila in strokovne nasvete daje zaslopstvo: „KAŠTEL“ d. d., Zagreb 6, poštni predai 56

češ da je ta bankovec zastarel. Narodna banka obvešča občinstvo, da tega bankovca ne bo vzela iz prometa in da imajo ti stotaki, prav tako kakor stotaki z napisom »Narodna banka kraljevine Jugoslavije« z datumom 1. decembra 1929 še zmerom popolno zakonito plačilno vrednost. Obenem obvešča Narodna banka javnost, da je v prometu razen navedenih bankovcev po 100 din tudi še predvojni bankovec Privilegirane narodne banke kraljevine Srbije po 100 din z datumom od 5. januarja 1905 in da je samo ta stotak sklenjeno vzet iz prometa, skrajni rok za njegovo zamenjavo pri Narodni banki je pa 22. julij 1938.

d V zaporu se je obesil. Pretekli teden je bila obveščena uprava policije, da se je v zaporih okrožnega sodišča obesil kaznjenc. Na lice mesta se je podala policijska komisija, dr. Lužar in dežurni uradnik Kette, ki je ugotovila, da je nastopila smrt v celici št. 111 radi obešenja. Obesil se je kleparski pomočnik Marjan Ščukat, rojen 8. septembra 1913 v Trstu, samski. Ščukat je 27. oktobra prestal dvomeščno zaporno kazen, prisila pa je nova prijava tativne nekega kolesa in so osumljenega Ščukata kar obdržali v zaporu. To ga je tako zbolelo, da se je obesil in sicer shlačnim pasom na cev centralne kurjave.

d Posamezna vredna sklep. Poplava beračev dela tudi zagrebški občini in še bolj njenim meščanom velike poglobitve. Zato so našli tako rešitev, da bodo postavili za brezdomce poseben zavod, ki bo imel svoje gospodarstvo. Berači bodo opravljali najrazličnejša dela, kolikor bodo pač zmogli vsak zase. S pridekli in izdelki v tem zavodu bi potem oskrbovali vse zagrebške socialne zavode. Mesto je razpisalo v ta namej posebne odkupne zbirke po 100 dinarjev. Vsak meščan, ki bo daroval 100 dinarjev za zgradbo tega zavoda, bo za naprej rešen vsakdanjih prošenj revčev in beračev.

d Sreča v nesreči. Na železniški prog med postajama Slivnica in Rača se je pripetila oni ponedeljek nesreča, ki le zaradi duhaprisonosti prizadetega ni postala usodna za človeško življenje. Hlapec gostilničarja Finžgarja iz Morja je peljal z žitom naložen voz po cesti, ki vodi čez prog. Zapornice na progri niso bile

zaprte, pa je zavozil braškkrbno naprej, v prepričanju, da vlaka kmalu še ne bo. Ko pa je prišel na tračnico, je naenkrat pribobnil vlak in vsak trenutek je grozila strahovita nesreča. Hlapec je imel toliko duhaprisonosti, da je naglo prerezal jermenje ter je tako konje osovolbil in rešil. Voz je vlak zdobil na drobne koščke.

DVUSTA GA JE USTRELIL. Na Sladki gori pri Šmarju pri Jelšah so šli vasovati trije fantje v Sotesko. Med njimi je bil tudi 26 letni posestnik Vodušek. Ko so prišli k oknu in klicali dekle, je nenadoma ustrelil neki železniški delavec s samokresom Voduška Ivana. Krogla mu je zelo poškodovala usta, da revez ne more govoriti.

DZAHTEVE PRAVOVLAVNE DUHOVČINE. Na skupščini srbske pravovlavnne duhovčine v Kotoru so bile poleg drugih postavljene tudi tele zahteve, kakor jih priobčuje aifikta »Katoliška riječ«: Da bi sneli pravovlavnog bogoslovca po dovršenih pravovlavnog-bogoslovnih naukah študirati pravo in filozofijo na univerzah, da se pravovlavnim duhovnikom prizna pravica do brezplačnega zdravljenja v bolnišnicah, da se pravovlavnim učiteljem tudi v civilnih zakonih priznajo leta službe in da se pravovlavnemu učitelju oprijetje strokovnega izpitja, ako so poležili »parohijski« (župnijski) izpit.

DZRTVE TIHOTAPSIJA. V Velesovo pri Kranju je prišla žalostna vest, da je bil ustreljen v Borovljah na Koroškem velesovski rojak Miklavž Ropret, 26 letni posestnikov sin, ki se je že dalj časa bavil s tihotapsvo in drugim nedovoljenim poslom. Pokojnik je izhajal iz knežke družine. Mati ga je vedno svari, naj vendar že neha s tem nevarnim tihotapskim poslom. In res se je mladi fant zadnje dni bavil s prekupevanjem gob. Mati je že upala, da bo krenil sin končno le na pravo pot. Pred dnevi je fant spet izginil z doma. Kmalu zatem pa je že prišla na njegov dom žalostna vest, da je sin Miklavž mrtev v Borovljah. Pokojni je odšel preko meje po saharin in drugo blago, pri katerem se da haj zasluziti. V Borovljah je dobil še dva tovariša, avstrijska državljanina, s katerima je pravil načrt za vlon v tamkajšnjo puščarno. V noči od onega pondeljka na torek so vasi trije res vdrli v to puščarno in odnesli 16 lovskih pušč, dva samokresa in eno floberovko. Ono popoldne je vse tri dobil lovec Hugo Urbas pri nekem potoku v bližini avstrijske meje. Ker je videl, da imajo orožje, je mislil, da so to divji lovci. Zato jih je pozval, naj povede, kdo so. V odgovor pa so tihotapci začeli streljati na Urbasa, ki se je k sreči še pravovlašno umaknil za drevo, odkoder je večkrat ustrelil na napadalce. Zadel je vse tri, in sicer Ropreta tako, da se je na mestu zgrudil mrtev, od ostalih dveh pa je enega težko ranil, drugega pa lažje. Mrtvega Ropreta so pokopali v Borovljah, v Velesovem pa so zvonili samo njihovi zvonovi za pokojnikovo dušo, obenem pa v svarišču vsem tistim, ki se televajo tako nevarnega tihotapskega posla.

DVELIKE POVODAJI SO BILE TE DNI V BOSNI IN HERCEGOVINI IN SO POVZROČILE MILIJENSKO ŠKODO.

DTRANVAJ JESTREBA PODALJŠATI. Tisoči ljubljancov so te dni obiskali grobova svojih rajnikov. Bolj kot ob drugih prilikah se prav te dni čuti posmanjanje transvajske proge do Sv. Križa. Sedanja občinska uprava se že od vsega početka trudi, da bi ugodila dolgoletni želji občanov glede zgradnje te proge. Kaker smo že poročali, so sredstva za zgradnjo te proge že zagotovljena in tako smo končno vendarle prišli do zadnje točke pripravljalnih del.

Jaz Vam varujem kožo!

Rdeča, hrapava in razpokana koža dokazuje, da Vaša koža nima dovolj odpornih sil, da je torej slaba. Zato je potrebno, da jo krepčate in sicer z NIVEO. Kajti NIVEA vsebuje »Eucerit« in prodira skozi kožne luknjice globoko v kožo, ji dovaja hrano, jo krepča in ji zvišuje odporno silo. Zato uporabljajte redno NIVEO, da bi Vam ostala koža nežna, mehka in gibčna kljub vlažnemu in hladnemu vremenu!

Največji dobrogledi so sicer upali, da bo progastek ţe do letošnjih Vseh svetov. Kakor pri vsakih večjih delih, je bilo tudi tuhaj treba prebresti razne nepredvidene neprilike, danes pa so vse te priprave že urejene in če bi ne bili tak pred zimo, ko je čas za taka dela neugoden, bi mogli z gradnjo že pričeti. Veskakov pa se bodo dela pričela spomladis in bo tramvaj do Sv. Križa zgrajen najkasneje do poletja ter bo poleti že obratoval.

D Spoprijeli se se. Dan 30. oktobra zvečer so sklicali pristaši združene opozicije v Kragujevcu shod. Ob tej priliki je prišlo med pristaši združene opozicije in pristaši JRZ do medsebojnih spopadov. O teh dogodkih je ob 19.30 notranje ministrstvo izdalo naslednji komunikat: »Pred shodom, ki so ga nameravali prirediti pristaši združene opozicije v Kragujevcu v soboto ob 20., je prišlo do spopadov med pristaši združene opozicije in pristaši JRZ. V spopadu je padlo nekaj strelov, od katerih eden je zadel občinskega uradnika, ki služuje v predstojništvu mestne policije. Drugih žrtev ni bilo.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Vzemo besede našega kneza namestnika. Ob 25 letnici osvobojenja Južne Srbije je govoril v Skoplju tudi knez namestnik Pavle, ki je izkrek med drugimi tudi sledče veleposmernimi besedami: »Mi smo danes močnejši od Dušanovega cesarstva in naše države ne more nikje od nas zvati razkosati. Edina nevarnost lahko pride od nas samih, toda jaz sem prepričan o domorodnem čustvovanju in zdravem razumu našega naroda, ki nikdar ne bo hotel porušiti osmoga, kar si je z težkim naporom skozi leta priboril.«

d Zakon velja za vse. Kmet Stjepan Vrečić iz Novega Grada v virovitičkem okraju je prijavil okrajnemu načelniku, da bo priredil v Novem Gradcu shod HSS. — Ker prijava ni odgovarjala predpisom zakona je okrajni načelnik

prepovedal to zborovanje. V nasprotju s to prepovedjo sta prireditev Stjepan Vrečić in narodni poslanec z liste dr. Mačka Martin Mesarov iz vasi Goria v okraju virovitičkem le hotela prirediti ta zbor, na katerega so pripravljali njuni zaupniki nekaj sto njunih pristašev, med katerimi je bilo neko število oboroženih z revolverji, skrajšanimi puškami in raznim drugim orozjem. Po navodilih okrajnega načelnika je vodja orožniške patrole, ki se je meddila v tej vasi, da bi čuvala red, sporočil Trećiču in Mesarovu ponovno, da zborovanje ni dovoljeno in ju je v imenu zakona pozval, naj prisotništa svetujeta, naj se razidejo. Narodni poslanec Mesarov tega ni hotel storiti, nego je pograbil svoj revolver, oddal strel proti orožnikom in zapovedal svojim pristašem, naj navalijo na orožnike. Pri tem je vzliknil: Jaz sem zakon! Skupina je navalila po zapovedi Mesarova na orožnike. Streljala je iz revolverjev in drugega orožja. Orožniki so se takoj zavarovali in so v ebreambro proti napadalcem rabili strelno orožje, zaradi česar so bili trije kmetje ubiti, nekaj pa ranjenih, med njimi sam Mesarov. Pod pritiskom oboroženih pristašev Vrečića in Mesarova so se orožniki umaknili na konec vasi, odkoder so napadlace razpolili. Po doseganjih poizvedbah je bilo poškodovanih osem ljudi, ki jih je bila ponujena zdravniška pomoč. Na lice mesta je bil poslan banski inspektor. Sedaj vlastna popolu red in mir.

d Korpulentnim in mišičitim, pri katerih se pokazuje zaseki razlik, tod zaradi nezdostnega izklopljanja cehov, izbrano pomaga vojvodensko piće naravne »Franz-Josefove« grunke vode. Takli ljudje se morajo tudi doma — reveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za slavšenje.

Ogl. reg. B. br. 2074/38.
d Besede in dejanja. Ono nedeljo so na Raketu odkrili spomenik pokojnemu kralju Aleksandru I. Pravijo, da je bil govor g. učitelja Gašparija prav lep in vreden vse po-

zornosti. G. upravitelj ga je govoril s sokolskim znakom na prsih, znamenje, da je član Sokola. Vsa stvar bi zapustila najboljši vtis med poslušalci, da lepih besed niso zatemnila manj lepa dejanja. Istočasno, ko so Sokoli postili svojemu članu, da je opeval ljubezen kot največjo državljansko krepost, so pa z dejanji pokazali, da jim ta lepa čednost popolnoma manjka. Pokazali so se izredno nestrpne in sovražne do vsega, kar ne spada v njih ozki krog. Sokoli se službeno niso udeležili odkritja spomenika in so to u temeljevali s tem, da jih moti udeležba tudi drugih mladinskih organizacij. Vsekakor zelo čudno stališče za organizacijo, ki hoče veljati za narodno in ki je podpirana z državnim, to je narodnim denarjem. Ali ni bila prav ob spomeniku velikega kralja Zedimitev dana najlepša prilika, da bi vsaj za tak svečan trenutek, ki naj bi pomenjal praznik vseh državljanov in njihovo enotno misel in voljo, tudi Sokoli opustili svoje nemiririve stališče in se pridružili ostalemu narodu v skupni proslavi. Saj menda Sokoli v Sloveniji ne jemljejo v zakup ves narodni patriotizem in ljubezen do države? Saj menda devolijo, da smejo tudi druge narodne plasti, recimo nad tri četrtine in več ostalega prebivalstva in druge narodne organizacije, ki imajo vsekakor več tak v narodu kot Sokoli. — kazati svoj patriotizem tudi še na kak drug način kakor v plaščevanju davkov? Patriotizem ne more biti v dobro urejeni državi monopol in izključna domena ne ene stranke in še manj le ene organizacije. Tudi v Jugoslaviji nizamemo takega zakona. Kdor to misli ali tako dela, ne služi ne narodni, ne državni skupnosti in je v popolnem nasprotju z vzvišeno mislio državljanske ljubezni in strpljivosti, ki smo jo v tako lepih besedah slišali proslavljati ono nedeljo na Rakeku.

NESREČE

d Avtomobilská nesreča za nesrečo. V Šmarju pri Grosupljem se je primerila nenačadna avtomobilská nesreča. Neki zagrebški potniški avto, v katerem so bili poleg šoferja še trije drugi potniki, je vozil skozi vas Smarje-Sap z večjo brzino, okrog 80 km na uro. Tam pri Potočnikovi pekarni je nasproti avtomobilu privozil posestnik Ivan Zaviršek z enovprežnim konjem. Ko je avto pridrvel, je konj krenil naravnost na sredo ceste. Posestnik Zaviršek je napel vse sile, da bi konja spravil

v stran, toda zaman. Avto je konja podrl in ga vlekel kakih 20 m naprej pred seboj. Prednji del avtomobila se je naravnost zapičil v konja in mu razparal trebuh. Avtomobilisti so nepoškodovani oddrveli naprej proti Ljubljani. Posestniku se tudi ni zgodilo nič žalega. Konj je na cesli poginil.

d Med delom je strmolgil na tla. V Hrovatovi tovarni olja v Mostah se je ponesrečil 18 letni steklarski pomočnik Stanko Hočvar, uslužben pri tvrdki Kollmann. Hočvar je vdelal šipe v okna tovarne v drugem nadstropju, med delom pa je omahnil in strmolgil na tla. Oblačil je s budimi poškodbami po vseh udih in telesu.

d Roka mu je začela med slamoreznico. Oni dan je kmečki posestnik Janez Krek v Butajnovi delni s slamoreznico. Po nesreči mu je začela desna roka pod nože slamoreznice, ki so mu odtrgali dlan in štiri prste. Krek je izgubil tudi mnogo krvi. Pripeljali so ga najprej v Polhov Gradec, od koder so poklicali iz Ljubljane reševalni avto, ki je nesrečnega kmeta prepeljal v bolnišnico.

VINA dolenjska, štajerska in splet vseh vrst, kupite pri CENTRALNI VINARNI v Ljubljani.

d Pol voz je peljal čez njega. Posestnik Mislovič Janez pri Sv. Barbari v Hodočah je spravil s polja koruzo in jo je ravno peljal na precej težko naloženem voznu proti domu, ko je nenadoma privozil mimo neznan kolesar in ga zbil pod voz. Mislovič ni mogel več pravočasno ustaviti konja in preprečiti, da bi voz z vso težo na peljal čezen. Nesrečnega moža so hitre spravili domov, nato pa so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico, ki ga je že čez nekaj dni z rešilnim vozom vrnila domov. Doma je Mislovič trpel silne bolečine, kar ni čudno, saj je bil ves polomljen, poleg tega pa je dobil tudi težke notranje poškodbe. 62 letni mož je nazadnje poškodbam podlegel.

d Do smerti je je nabodila. Huda nesreča se je pripetila te dni 60 letni Jelici Jeloveški v vasi Adamovac pri Sv. Ivanu Zelini na Hrvatskem. Starka je krmila svojo kravo, ki pa je pobesnela ter jo nabodila na roge. Starka je bila prepeljana v bolnišnico v Zagreb, kjer pa je umrla.

d Ko je opazoval prazno premikajoče se dvigalo. Te dni se je smrtno ponesrečil 16 letni delavec Marjan Milanec iz Zadobrave pri Škofiji vasi v opakarni Unger Ullmann v Celju.

Vsi, ki trpite, na kurjih očesih

trdi koži in zraslih nohtih, pridite, da Vam ih a koreninico in brez bolečin odstranimo. Takoji Vam bo odieglo. Zopet boste prijetno razpoloženi za vecko delo. Parso in kadne kopališče v hotelu Slov — Františkanska ulica 3. Odprto ob delavnikih od 7.30 do 18.30, ob nedeljah in praznikih od 7.30 do 12 ure.

Pri zadeti je bil v navedeni opakarni zaposlen kot sezonski delavec v prvem nadstropju za izlaganje modelov strešne opeke. Oni dan pa je bil nepreviden. Odpril je vrata in opazoval prazno dvigalo, ki se je vzpenjalo navzgor; ni pa zapazil drugega dvigala, ki je drčalo z naloženo opeko navzdol. Dvigalo ga je udarilo po glavi in mu prebilo lobanje. Milanec je padel in obvisel med dvigalom in zidom. Na večo ni dvigalo na električni pogon in se je takoj ustavilo. Nesrečo je opazil neki delavec in obvestil svoje tovariste. Dvignili so dvigalo in rešili ponesrečenca. Milanec ima prebito lobanje in težje poškodbe po brazu. Najbrž bo poškodbam podlegel.

d V vodi pod železniškim mostom. Pred kratkim se je na Jesenicah smrtno ponesrečil 42 letni železničar Rudolf Jakoš z Židanega mosta, ki je bil šele par mesecev v službi na Jesenicah. Jakoš je imel službo do 7 zvečer. Po končani službi je krenil proti domu na Hrušici. Domov ga ni bilo, pač pa so naslednji dan našli njegovo truplo v vodi pod železniškim mostom, ki pelje čez potok Jesenice. Kako se je nesreča zgodila, še ni pojasnjeno. Najbrž se je Jakošu pod nogami premaknila ali udrla mostnica, da je padel v narasli potok, se pri padcu močno potril in v potoku utonil.

d Pod natovorjenim vagonom. V Slovenski Bistrici se je pripetila huda nesreča, ki je vzbudila v mestu splošno razburjenje. Ponesrečil se je kovač Ivan Blažič iz Slov. Bistrice, zaposlen pri lesnem podjetju »Carbofag«. Delavci so od parne žage vozili na malih vagončkih deske na sosedno skladишče. Pri tem delu je pomagal tudi kovač Blažič. Na ovinku, ki ga dela tir preko občinske ceste Slov. Bistrica—Sp. Nova vas, se je visoko naloženi vagonček podrl ter je pod seboj pokopal Blažiča. Zadobil je nevarne notranje poškodbe, katerim bo najbrž podlegel.

d Avto se je prevrnil v jarek. Dne 24. oktobra je vozil iz Ptuja osebni avto celjskega industrijalca Westna, v katerem je bil samo šofer. Iz Maribora pa so se pripeljali na malem avtomobilu Lavra Scheidbach, znana lastnica knjigarnje, ki je avto tudi vo-

Fantje in dekleta, ki so se lansko leto udeležili v Ljubljani vaditeljskega tečaja Mladinske kmečke zveze. Tudi letos bo priredila Kmečka zveza enake tečaje, ki bodo vzgojili novo vrsto delavcev za našo stanovske kmečke organizacije.

dila; poleg nje pa je sedež dr. Rudolf Gimajner, na zadnjem sedežu pa njena kuharica Zofija Krasser. Ko je mariborski avto privozil na križišče v Hajdino, se je vanj z vso silo zaletel Westnov avto z leve strani. Mariborski avto se je prevrnil v jarek in vsi trije potniki so bležali v jarku. Najteže je poškodovana Scheidebachova, ki si je pretresla možgane in ima najbrž potrdo lobanje. Ostala potnika imata le manjše poškodbe.

d Se ena avtomobilska nesreča. Lukuzni avto tvrdke Lebovič iz Zagreba je vozil od Čakovca proti Lendavi. V obratni smeri pa je vozil tovorni avtomobil, ki vozi premog od Sv. Martina na Muri v Medinurje. Zaradi jutranje magle, ki se je razprostirala nad pokrajino, šofer nista opazila nasproti prihajajočega avtomobila. Tako sta nedaleč od Lendave oba avtomobila s tako silo trešila skupaj, da je lukuzni avto popolnoma uničen. Dva potnika, ki sta bila v lukuznem avtomobilu, sta težko ranjena, šofer pa je zgubil desno oko. Ponesrečenega so takoj spravili v bolnišnico v Čakovec, kjer so jih takoj operirali.

d Mali možgani so mu izstopili. Huda nesreča se je zgodila pred postajo Poljčane. Toksa Janez, vojak, se je peljal na dopust. Moral bi vstopiti v Grobelnem na vlak, ki pelje v Šmarje, kjer je doma. Toksa je v zadnjem trenutku zapazil, ko se je vlak že premikal s postajo v Grobelnem, da bi moral izstopiti. Da bi mu ne bilo treba boditi peš s Poljčanom, je skočil že pred Poljčanami z vlaka. Pri skoku pa je tako nosrečno padel, da si je prebil lobanje in se onesvestil. Nezaveznega so prepeljali s tovornim vlakom v Celje in nato v celjsko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno in je še vedno v nezavestni izstopili so mu tudi mali možgani.

d Lebovanje si je prebil. Vozilj Anton, posestnik in zidar iz Grič pri Sv. Petru nad Medvedjem selom, je šel te dni od svojega doma proti Šmarju pri Jelšah, kjer je delal pri gradbi nekega poslopja. Okoli pol 7 zjutraj so ga našli v bližini Šmarja na cesti brez zavesti. Tako so poklicali banovinskega zdravnika iz Šmarja, ki je ponesrečenca obvezal. Domneva se in tako tudi trdi spremjevalec, ki ga je prepeljal v Celje, da je Vozilj Anton skočil s tovornega avtomobila, s katerim se je peljal proti Šmarju. Pri padcu si je prebil lobanje in dobil težke poškodbe po vsem telesu ter je na posledicah umrl.

d Ko so lomili kamenje. Te dni so Šusterjevi iz Blešinja vasi pri Trebnjem na Dolenjakem lomili v kamnolomu kamenje in so živo skalo razstreljevali. Ko sta brata Jože in France v Izvrtni luknji poslagala razstrelivo, je en naboj nenadoma eksplodiral v Jožetovih rokah. Eksplozija je prizadela Jožeta precej nevarne poškodbe po obrazu in rokah, zraven stojecega Franceta pa je plamen le nekoliko očgal po rokah in oblek.

d Z motornim kolesom je trčil v avtomobil. Gostilničar Ilešič Franc iz Bratove pri Slatini Radenci si je izposodil od trgovca s sadjem Fekonje močno motorno kolo. Odpeljal se je z njim po opravkih na znano vinško gorico Kapelo. Nazaj grede pa je na križišču banovinskih cest v Slatini Radenci pri gasilskem domu naletel na težak tovorni avtomobil, ki redno prevaža slatinovo v Varaždin. Morda je Ilešič Franc ingubil oblast nad motorjem, ker je zavozil naravnost v hladilnik. Posledice tega trčenja so

Izdelava	Cena
IZ OKSFORDA močne, dobro izdelane	18
IZ TURINGA trpežne, športni vzorci	34
IZ FLANELE boljše, lepi vzorci in barve	26
IZ FINEGA POPLINA, modni vzorci	35
IZ FRENZA, trpežne, modne barve	30
IZ KARIKASTE FLANELE, športni vzorci, five barve	40

Scrimmeck

CELJE 19

CENIK IN VZORCI ZASTON

bile grozne. Ilešič je obležal nezavesten na cesti, motorno kolo pa je avtomobil vlekel še več metrov naprej in ga skoraj popolnoma uničil. Poklicani zdravnik je poneštezenemu odušel prvo pomoko in tudi odredil, da so nezavestnega poškodovanca odpeljati z zdraviliškim avtomobilom v bolnišnico v Mursko Soboto. Poleg pretresa notranjih organov ima Ilešič še hude poškodbe na rami in dvakrat zlomljeno levo nogo.

d Avtobus ga je zgrabil. Oni ponedeljek je poljanski avtobus, ki vozi v Žiri, do smrti povozil ob visokem mostu posestnika Vrabelja iz Poljan. Vrabel je hotel tik pred avtomobilom iti čez cesto z leve na desno stran, toda bil je prepočasen in ga je avtobus zgrabil ter še kakih 150 mdaleč vlekel za seboj proti Poljanom, nato pa ga je vrgel v obcestni jarek. Medtem, ko ga je vlekel za seboj, je dobil Vrabel hude poškodbe na glavi. Počila mu je lobanja, potegnilo mu je pa z glave tudi lase s kožo vred. Ko je šofer zapazil nesrečo, je hitro ustavil avtobus. Toda bilo je že prepozno. Nesrečni Vrabel je dobil tako hude poškodbe, da je takoj umrl.

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavji vzemite zjutraj na teče kozarc naravne Franz-Josef vode.

d V 25 m globok vodnjak je skočila. Pred tremi tedni so se pri 40 letni posestnici Mariji Pušnik v Brinju pri Slov. Bistrici pojavili znaki blaznosti. Postala je otočna, z nikomur ni govorila ter je bila čim dalje bolj zmešana. Te dni je odšla od doma ter so jo domači iskali povsed po okolici, pa vedno zmanj. Dne 24. oktobra zjutraj je oskrbnik Vormacherjevega posestva pogledal okrog domačije, pa je presenečen opazil pred vodnjakom par ženskih čevljev. V zli slutnji se je sklonil nad vodnjak ter pogledal v globino. Zdelo se mu je, da plava na vodi nek temen predmet. Sklical je sosedje, prinesli so vtrli ter se je eden od moških spustil po njih

v globino. Spodaj pri vodi je ugotovil, da plava na površju truplo utopljenke. Navezal jo je na vrv ter so jo potegnili kvišku. Spoznali so v njej pogrešano Marijo Pušnik, ki je v napadu blaznosti izvrnila samomor.

NOVI GROBOVI

d In sijik dobra dela pojdejo za njimi. V Studencih pri Mariboru je umrl strojevodja drž. žel. v p. Jožef Drofenik. — V Smartmem pri Litiji je odšel v večerst Ferd Tomažin, velik prijatelj slovenskih hrivov. — Pri Sv. Juriju pod Kumom je zaspala v Gospodu Marija Rovan roj. Zupan. — V Poljanah nad Skojo Loko so pokopali Franca Varla. — V Varaždinu so pokopali višjega finančnega tajnika Luka Potočnika. — V Trstu je zapustila solzno dolino 74 letna Virginija Furlan roj. Šivic. — Na Dunaju je umrl dr. Vincenc Viktor Schwegel, sekcijski načelnik v pokoju. — V Novem mestu je zapustil ta svet orožnik v p. Luka Jenko. — V Ljubljani so umrli: Frančiška Šusterič roj. Tešar, Rozalija Kokalj iz Grada pri Litiji, žel. uradnik v p. Franjo Sterle, dijak Slavo Nečemer, zdravnik dr. France Verbič, 76 letna Franja Fajdiga, Antonija Vagaja roj. Verbič, mizarški mojster Jakob Dolinar in zasebnica Ana Oblak. — Naj počivajo v miru!

d Poleg naštetih so že umrli: V Domžalah industrialec Jakob Oberwalder, v Ljubljani Marija Teran in Josipina Šmid, hotelirka na Bledu, v Mozirju posestnik in trgovec Martin Suster. — Rozalija Kocijan roj. Knafle, bivši uslužbenik »Domoljubove« uprave, je umrl v Zagrebu mož Dragutin Kocijan, nadstrojniki nadškofijskega veleposavska. — Daj, Gospod, vsem večni mir!

Kmetijel Izgled je koledar Kmetke zveze, vaše stanovske organizacije. Segajte po njem — znak je vaše stanovske pripadnost!

RAZGLED PO SVETU

Brahomorna vojna v Španiji

Nacionalistični general Franco je, kot smo že poročali, v Španiji zasedel asturski mestni Gijon in Oviedo in s tem postal gospodar Asturije. Svoje čete namerava sedaj postaviti na madritsko in katalonsko fronto. Franco ima doslej v posesti približno dve tretjini Španije.

Zadnje vesti v španskega bojišča vedo, da je general Franco večino svojih prvovrstnih čet izpred Gijona postavil pred Madrid, kjer se bo vsekakor v najkrajšem času začela odločilna bitka za končno zmago.

Vojna na Daljnem vzhodu

Japonci so po sedemdnevnih in silno krvavih bitki zavzeli najprej kraj Tašang, nato pa po vrsti vsa predmestja Šangaja in tudi Capej. Kitajci so se morali umakniti na že pripravljeno drugo obrambno črto. Saino predmestje Putung je še v rokah Kitajcev. Na umiku so Kitajci razstrelili vsa pota ter vse mostove. Vse bojišča, ki so ga zapustili, so podminirali z minami, da Japonci niso mogli napredovati hitro in motiti.

umika kitajskih čet. Proti jutru se je vnela za Nansiang stralovita bitka. Izgube na obeh straneh so ogromne ter poročajo listi, da je padlo na obeh straneh v teh dneh 100.000 ljudi. Kitajci so se borili izredno hrabrostjo, vendar pa niso bili kos japonski artilerijski premoči. Poveljstvo nad kitajskimi četami je prevzel sam maršal Čankhajšek. Iz severne Kitajske ni poročil in vse kaže, da se tu položaj še ni popravil za Japonce.

AUSTRIJA

s Huda zdravniška pomota. Dunajski zdravnik, ki se piše Jakovljevič in je najbrž Rus, se bo moral zagovarjati pred sodnijo zaradi res neprijetne, pa tudi nenavadne stvari. Zamenjal je namreč med seboj dva svoja bolnika in je enega od teh operiral namesto na črevesju, po pomoti na grlu. Med operacijo je ta zdravnik naenkrat spoznal, da se je zmotil in je začel nesrečni žrtvi hitro mašiti rano, ki jo je napravil pri operaciji. Naslednj dan pa je tega bolnika operiral tudi še na črevesju, kjer je bil v resnicu bolan. Vendar pa se je operacija morala ponesrečiti, če ne bi po tako čudnem naključju dva-krat operirani bolnik gotovo ne umrl. Ta primer je izval posebno v dunajskih zdravniških krogih veliko razburjenja. Kako bi ga tudi ne! Dunajski kirurgi pravijo, da je bil na Dunaju to vsekakor edinstven primer. Kaj takšnega se tam še ni zgodilo. Sicer bi to utegnil kdo smatrati za zdravniško raco, pa ni.

s Triajstietnik v podstrešju obešen. Skoraj ves Dunaj je razburila pred nekaj dnevi novica, da se je v bližnji okolici obesil na podstrešju 13 letni šolarček Hans Weiss. Ta dogodek je vzbuđil še večje začudenje zaradi tega, ker je bil vsem, ki so stanovali v bližini, znano, da je bil to vzoren dečko in da si je nemogoče misliti, kaj je privedio fanta k temu, da se je šel obesiti. Ta samomor prav za prav še sedaj ni pojasnjen, vendar pa z vso gotovostjo sklepajo, da je prišlo do njega takole: Med otroki je pač vedno bila navada, da radi za šalo koga prestrasio. Kadar gre n. pr. mati iz sobe, se radi poskrijejo kamorkoli, samo da jo iznenadio, kadar pride zopet v bližino. Se malo bolj korajžno šalo pa si je bil dovolil omenjeni 13 letni Weiss. Vsaj tako pravijo, da ni mogoče kaj drugega, kakor da si je hotel samo privoščiti šalo. Sel je na podstrešje, zvezal skupaj nekaj cunj, jih na enem koncu privezel za tram, na drugem koncu pa okoli vrata, češ da se bo obesil. To pa se mu je tako dobro posrečilo, da je iz šale nastala resnica. Krpe so se mu tako tesno ovile okrog vrata, da se ni mogel rešiti. Ko je mati, ki je mislila, da se ji je Hansek spet nekam skril, da jo prestraši, pretaknila vse stanovanje, je osupnila, ko

je zagledala svojega otroka na podstrešju obešenega. Sicer je hitro prerezala zvite krpe, da bi ga rešila, toda bilo je že prepozno.

s Razno. Pri St. Juriju na Zili so pokopali Tomaža Zwicka iz Semrač. — Umrl je delavec Franc Knežič z Žoprač pri Loga vesi. — Prav tam so djali v grob 70 letno Ano Wurzer z Žoprač. — V Kotlih pod Uršljo goro je odšel v večnost 78 letni Lenart Kuhar. — Posesniki zlatih medalj in srebrne medajle 1. razreda, ki so prejeli odlikovanje po 29. okt. do 30. nov. 1918, bodo glasom vladnega sklepa deležni posebne doklade. — Občina Otok na Vrbskem jezeru se nahaja v konkuru. — Občinski sveti Borovlje, St. Vid, Beljak in Celovec so razpuščeni. V nove svete bo imenovanih več delavskih zastopnikov. — Ravnatelj cel. gimnazije Julij Heinzel je dobil naslov »dvorni svetnik«. — Dež. glavarstvo sprejema proti obračunu za davke še 250 p. m. borovih drv za ceno 9 šilingov (72 din) za meter. — Iz jetnišnice v Rožku je pobegnil 28 letni Rupert Pichler iz Gorice. — Sodnija išče Pavla in Franca Podritschinig, ki sta dediča po gostilničarju Izidorju Podritschinigu v Celovcu, a je njuno bivališče neznano. — Višarska cerkev je do 24. junija zaprta.

ITALIJA

s Mussolinijev govor. Ob 15 letnici fašistične revolucije je imel Mussolini v Rimu velik govor, v katerem je med drugim poudaril, da je fašistična Italija za mir, ki pa je mogoč le, če se izruje boljševizem s koreninami. Nato je zahteval, da se vrnejo Nemčiji kolonije. Mussoliniju sta ob tej priliki poslala pozdravne bržavke španski general Franco in nemški voditelj Hitler.

s To in ono. Od 1. novembra naprej bodo morali mlini primešati krušni moki 5 odstotkov koruze. Ta odredba je v smislu avtarkije, ki jo boče doseči vlada. — V Zaloščah pri Dornbergu se snuja nova župnija. Zdravnik dr. Ferdinand Rojec, ki je dolga desetletja deloval v Gorici, bil pa je tamošnji rojak, in njegova sestra sta zaupnila hišo in nekaj zemljišča za župnišče. — Iz Brij pri Rihemberku sporočajo: Ker je rihemberška žara zelo obsežna, saj ima na gričevju

okrog župne cerkve 35 vasic, se je letos za del te fare na Brjah osnovala nova župnija svetega Cirila. — Zadnje deževje brez sonca ni dalo grozdju nič sladkobe in je povzročilo še gnitje. Vinorejci so obupani, saj ima moč po večini kosaj 15 do 17 stopinj sladkorja, vino-pivci se pa jezijo: »Letos bomo pa slabega pili!« — Trije slovenski fantje iz Brd, in sicer dva iz Kozane ter eden iz Cerovega, so pred meseci odšli na Španško, kjer so vstopili v Francovo vojsko. Vsi trije so zdravi in večkrat pišejo domov.

BELGIJA

s Dogovor z Nemčijo. Nemčija je sklenila z Belgijo pogodbo, po kateri se Belgija v primeru vojne ne bo vezala z nasprotniki Nemčije, in sicer tudi ne na ukaz Zveze narodov, kot proti-uslugo pa obljubi Nemčija Belgiji varovati in spoštovati belgijske državne meje v primeru napadov ali vpadow. Slično pogodbo sta z Belgijo sklenili že prej Francija in Anglija, s čimer je Belgija pristala na vsestransko svojo neutralnost. Za belgijsko obvezo se skriva bojazen, da se ne bi v primeru novih vojnih zapletljajev strašni prizori svetovne vojne na belgijskih tleh vnovič odigrali.

FRANCIJA

s Končni izid volitev v pokrajinske skupščine. Drugi — zadnji dan volitev za pokrajinske skupščine v Franciji je pokazal, da želi francoski narod stalnost v notranji politiki. Po tem drugem dnevu, ko so bile opravljene ožje volitve, se lahko opaža nagibanje na levico. Stranka radikalnih socialistov je ohranila večino svojih mest. Izgubila je vsega 40 mest. Socialisti so tako rekoč največ dobili, ker bodo po teh volitvah imeli v okrajnih svetih 70 zastopnikov več kot poprej. Komunisti so narasli za 30 mandatov, in sicer največ v okrajih okoli Pariza in v severnih. Levičarski republikanci so izgubili nekaj mandatov. Na temelju dosedanjih podatkov je lahko reči, da je francoski narod izrazil željo, da boče ohraniti dosedjanje smer notranje politike pod vodstvom radikalnih socialistov. Poraštek komunističnih mandatov pa je dokaz, da komunizem v Franciji raste in bi dobil brez dvoma še več glasov, če bi to dopuščal trenutni mednarodni položaj, ki zahteva v korist Francije zvezo s konservativno Anglijo.

RUMUNIJA

s Z veliko metlo pometajo. Romunski uradni list objavlja kraljevski ukaz o upokojitvi načelnika generalnega štaba generala Siechitina. Upokojeni so brez izjeme tudi vsi člani vrhovnega vojnega sveta, 47 poveljujočih generalov, med njimi vsi armadni poveljniki in armadni nadzorniki, 132 poveljujočih polkovnikov in že 1600 drugih višjih in nižjih častnikov, ki so bili na poveljujočih mestih. Vzroki tako velikih sprememb, ko to pišemo, še niso znani.

DROBNE NOVICE

Balgija van Zeelandova vlada je odstupila; novo sestavlja de Mann.

Tudi v Turčiji je vlada podala ostavko; novo je že sestavil Dželal Bajar.

Za pljučnico je umrl najstarejši 98 letni bolgarski škoф Simeon.

Vse tajne družbe s framazonskimi ložami vned je razpustila ameriška brazilska vlada.

PO DOMOVINI

Iz raznih krajev

Laze pri Planini. Kruto sega letošnje leto smrtna kosa po fantih v naši vasi. Zahtevala je že tretjo žrtvo med njimi. V torek 19. oktobra smo pokopali na župnikjem pokopališču v Planini Stanko Molarja v najlepši fantovski dobi 24 let. Zgrabila ga je kruta jetika, ga položila na bolniško posteljo in mu po več mesečnem trpljenju, ki ga je na umri Stanko vrgnjalo potrebitivo nosil, presegala nit življenja. Težko nam je po Stankotu, tem tako pridnem in dobrem fantu. Lepa je bila njegova smrt — umrl je skoraj z nasmehom na ustih kakor je bilo tudi lepo njegovo fantovsko življenje, ki ga je pripeljalo v krog našega apostolstva mož in fantov. Stanko, uživaj veselje v božjem narodu; tvoje dobre starce pa naj izlaži usmiljeni Bog, ki naj naši župniji vrhudi kar moč veliko tebi enakih vrglednih mladičev!

Prefna. V Dol. Straži pri podružnici se zvonik baha z novo streho, ki sta jo na račun soeckse naredili zelo povoljno tesarski mojster Granič in kleparski mojster Kočiček. Cerkvenik Lukšič je dočakal izvršitev tega dela. V noge se je zboldel ne zaravljeli žebelj in se zastrupil ter v bolnišnici umrl. Bil je eden izmed najuglednejših fantov v župniji. Kot član igralske družine društva je vedno imel najtežje vloge in jih mojstrsko izpeljal. Kot pevec je sodeloval pri druženem in cerkvenem petju. Bil je tudi pri gospodinjem društvu. Zelo rad je pritrkoval na zvone. Cerkveniško službo je izvrševal zelo v redu. Komaj 25 let star je bil po placilu k svojem Stvarniku. Njegov pogreb je bil tako lep, kot da bi umri največji veljak v župniji. Pri pogrebu sta se počovitovali od njega g. Šupnik in gasilec Crvan. Jede, veseli so v nebesih! — V Kapševi družini v Prečni je smrt pograbil očeta in gospodarja kar nenasdoma ponos. Bil je uslužben pri elektrarni. Priden je bil in skrben ter veden v službi. »Domoljub« je bil njegov stalen prijatelj. — Pri opokrnji Dolope v Prečni so izkopali neke starine; pravijo, da je tu groblje iz zelo starih časov. — Tote, dej, in povrčen, ki je bila petkrat že letos, so nam letino skoraj uničili.

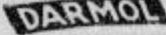
Javne podpore nismo dobili do sedaj nobene; le dr. Koroščevega daru in od nekaj dobrih ljudi smo bili neka malega deležni. Stiska za živež pa je zelo velika.

Leskovac pri Krškem. Letošnje poletje so bili nekateri mnemujo, da je na smrt nekam zelo daleč, tako nam je prizanašala. Bili smo zdrai! Tudi starljude so se dobro držali. Nehaj tednov sem pa poslušamo mrtvinski zvon kar naprej. — V soboto, dne 30. oktobra, je umrl Žirid Franc iz Drnovega, veleštni klijučar na podružnici. Zgodilo se je to nepriskakovano, dasti je nekaj tednovbolehal. — Na praznik Kristusa Kralja pa smo izgubili vzornega moža in družinskega očeta, ki je umrl v Ljubljani radi operacije. Bil je to Zupančič Albin iz Višnje, eden naših najboljših mož, katoličan v pomenu besede. Ni se potegeval za vidna mesta v javnosti, ker je bil preskromen, pač pa je tisto delal in bil zgled vsem iz Apostolstva mož in fantov. Tedka nam je ta izguba, ker z njim smo izgubili navdušenega podpornika vsega dobrega. Kristus Kralj, ki mu je rajni tako zvesto služil, ga je ravno za svoj praznik poklical po piščilo. — V nedeljo smo imeli v dvorani »Pod Lipom« lepo uspešno akademijo v čast Kristusu Kralju. Udeleženci so bili s pripreditvijo zelo zadovoljni. Priznati moramo, da so bili člani fantovskega očetka pozdravnimi ves čas priprave, zato so pa tudi uspešni. Ta pripreditev pa je bila le uvod k letos. L, sledila ji bo še kaka druga.

Zagradec. Na Malem Giobokem je zapustil ta svet v 77 letu starosti Iznačil Zupančič, »Jerjavov oče. Pokojni je bil akuro endo leto privzeten na bolniško posteljo. Njegovo edino razvedrilo v težkih dneh mu je bil »Domoljub«, na katerega je bil narozen, dokler je zmogel naročino zanj. V zadnjih časih si ga je izposojal. Bil je zvest katoličkim načelom. Nikdar se ni strahl postaviti se proti krivici. Bil je več let občinski odbornik in vaški starešina. Pokoj njegovu duši! Preostalih iskreno ozajanje! — Letina je bila zelo slabha, tako da prebivalstvo s strahom gleda v bodočnost. Pčenica je zelo slabo obrodila. Koruzo in krompir je toča tako poškodovala, da smo več kot polovico manj pridevali kakor navadno. Krompir pa hoče po kletih gniti. Zelje in

Pozor!
Darmol, sredstvo za odvajanje
se često polvarja. Radi tega
pažite pri nakupu, da nosi vsa-
ka tabletka besedilo Darmol in
zarezo v obliki črke T. Zahe-
vejte samo originalni Darmol.
1. del, nos. 1, 6. 1936/37

repo so gojenice tako oglodale, da sama reberca stojoči pokoncu. Ubogi kmet, kako bo preživel svojo družino?

Travni vrh. V sredo 20. oktobra so zapeli zvonočni žalostno pesem. Zvedeli smo, da so umrli Turkova mati in tetja Marija Pišk. Pokojnica je bila 2 leti v postelji, bila pa je res dobra in blaga duša. Turkova tetja je bila neštetočka krema in birmanska botra, kumica ob blagoščiviti zvonov. Mnogo je darovala za cerkvne in misijonske namene. »Domoljub« je prihajal redno skozi 50 let v Turkovo hišo. Blagi materi bodi Bog dober plačnik!

Zaplana pri Vrhniku. V petek, 22. oktobra, smo pokopali Turkovo mater. Leta 1882 je prišla kot gospodinja na veliko in težavno Turkovo kmetijo. Vzgojila je lepo krščansko 6 otrok, ki so razen enega vsi ozemljeni ožir omogočene. Koliko reveržev je obdarovala, ve samo ljubi Bog. Že 14 let je bila vdova in užitkarica. Zadaje dve leti je postala popolnoma hroma in ni mogla zapustiti postelje. Tako je dozorevala za prehod v boljše življenje. Obična udeležba pri pogrebu je pričakala, kako priljubljena je bila pokojnica. Bog daj pokej njeni duši!

Kočjek. Pot me je peljala v prazniških skoz vas. Krenil sem na pokopališče, da pomolim na prijateljev grob. Našel sem sveti grob, v katerem počiva pokojni posestnik Janez Kraus. Tudi on zasluži, da se ga spomnim v »Domoljubu«. V njegovo hišo je prihajal »Domoljub« najbrž vseh 50 let; in še drugi krščanski lisi. Bil je vzoren gospodar in skrben oče vsoj številni družini. Ostal je vдовec z malimi 9 otroci že pred 20 leti.

St. Jurij pri Grosupljem. V pondeljek, dne 25. oktobra, smo pokopali gosp. Šupnika Antona Medveda. Sodeloval je pri Prosveti, Krajevnem šolskem odboru, Živinorejski zadruži in mnogih drugih organizacijah. Vztrajno je deloval za razvoj

RAZNO

L. Ganghofer:

49

Martini klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

Radostno se je smehljal Ebervajn, ko je gledal za starškom in dvignil oči proti nebu: »Da, Gospod, tu prebivaš Ti!« Počasi je krenil h kamnitki klopi pod lipo. »Kako srečnega se čutim!« Tedaj je porožljalo nekaj za njim, in ko se je ozrl, je zapazil majhno kolibo, prislonjeno na steno cerkvice — kostnico. Pod nizko strešico so bile skoraj za mož visoko skrbno zložene mrtvaške lobanje in bele človeške kosti kakor drva na klastre. Velika, dolgorepa podgana je vohajoč plezala po tej skladanici kosti navzgor. Groza in stud sta sprejetela Ebervajna, da je plaščev mahnil z roko; v skoku je izginila podgana za škrobotajočimi kostmi, neka lobanja se je strkljala na tla, se potocila izpod strehe in obležala v usihajoči travi, režoč se Ebervajnu z napol razpadlim zobjem in črnimi očesnimi votlinami.

Mraz je sprejetel Ebervajnove ude. Strahu pred smrto ni poznal — toda sredi čiste božje radosti, ki ga je bila prevzela na tem kraju, je ob pogledu na zoprno žival in ob škrobotu lobanje zavzenelo v njegovo dušo nekaj kakor zla preroška beseda, ki ga je pretresla do slehernega vlakna njegovega telesa. Privid mu je vzniknil pred očmi: širok doline so zjali grobovi, čakajoč mrličev, da jih sprejmejo vase; v globini zemlje je bobnelo, kakor bi zamolčlo rjula lačna počast; gore so se majale in rušile, in nad zmudo opustošenja je plavalna v sivem zraku ogromna prikazan, z črno razprostrtnimi krili, z režočim se zobjemom in praznimi votlinami namesto oči,

Ebervajn si je z dlanmi zakril obraz. »Bog ljubezni, kje si?«

»Tu sem, tako, moj ljubi brat v Jezusu Kristusu,« je zavzenel Hiltišalkov glas, »tu sem zopet!«

Izgubljeno se je ozrl Ebervajn kvišku, videl je svetli jesenski dan, videl sinje nebo brez oblakov, videv od sreče sijoče gube v obrazu pobožnega starčka — in globoko je dihnil in se nasmehnil.

Odšla sta h kamnitki klopi pod lipo. Tu sta obsedela in kramljala pač celo uro.

Majaje z glavo je poslušal Hiltišalk, kar mu je pričeval Ebervajn o svojih doživljajih.

»Gadenci so trdi ljudje,« je dejal starec, »in nevera straši v njihovih srcah kakor miši v prazni izbi. Ko sem bil še mlad, je bilo še za betvo boljše, hodil sem k njim vsak teden po parkrat. Toda moje stare noge ne zmorejo več poti, in k meni ne pridejo — seveda, pot je dolga, in delo jih pesti! Da, da, moj ljubi brat v Jezusu Kristusu, življenje tare ljudi pri nas. Zima je dolga in poletje kratko, stiske se kopijočijo in kruh je pičel! In kakor pregneta roka sir, tako obliči življenje ljudi. Gadenci so odljudni — ali to pa že moram reči: vrat niso nikoli zapirali pred menom. Za tem se mora nekaj skrivati!«

»Ali ne meniš, brat, zla noč nočej bi bila utegnila ljudi tako preplašiti, da v slepem strahu zapirajo svoje hiše — pred menoj kakor pred vsakim drugim?«

Starček je odkimal. »V stiski ljudje vpijejo in vsaki roki išče opore in palice. Ako bi jimi tičal strah v kosteh, bi bil našel povsod odprte bliše. Toda veruj mi: preden se je zdanilo, je večina njih svoj nočni strah že davno pozabil! In vidiš, če bi bilo drugače, ako bi ne bili takoj krajkega sponina — saj bi živeti ne mogli! Poglej gore: tu se v slehernem kamnu skriva smrt in poguba v vsaki vodici. Zato moraš znati hitro pozabiti, dru-

tujškega prometa. Na njegovi zadnji poti ga je spremjal 32 duhovnikov. Tuji in domačini so poklanjali lepe vence, tako da jih je bilo 30 in mnogo šopkov. Prosvetno društvo in Marijina družba sta spremjalna truplo častitega z nastavama. Pevci so peli nagrobnici in godbe je igrala žalostinka. G. Trobiš, šolski upravitelj, mu je ob grobu govoril ganljiv govor. Ker je bila izredno velika udeležba od bližu in daleč, se je predvod razvil po St. Juriju in šele nato odšel v cerkev. Gasilci so držali častno stražo ob naravnem odru, ob krsti v prevodu in ob grobu. Ohrašati ga že bemo v trajnem spominu! Naj mu bo lahka Šentjurška zemlja!

Maričiča. Nedavno je umrla najstarejša žena v naši farni, Kopitarjeva mati na Podpeči; manjkal je že samo že štiri meseca do 90 let. Zelo dobra je bila tudi do rewek. Prav tako so odšli nedavno v večnosti dobra Jurjeva mati. Sveti naj obema večna luč! — V Ljubljano je odšel od nas g. šolski upravitelj Fr. Ločniškar. Napredoval je za nadzornika. Pet let je vzorno vodil našo šolo. Odlikoval se je tudi po svojem verskem življenju in je njegova družina dajala lep vragled nam vsem. Naj mu bo sreča mila tudi na novem službenem kraju!

St. Jernej. Elektrifikacija St. Jerneja in okolice napreduje. Upamo, da bomo imeli že tri tedne že banovinsko elektriko. Obetali so nam že da sedaj, pa ni bilo mogoče potegniti daljnovouda zaradi ponanjanja žive. Kako so se ljudje zavreli za elektriko prito, da skoroni hile, kjer bi ne dali instalirati luči, dočim drugod ni bilo tako vallenega navdušenja. Na praznik Kristusa Kralja je bila v naši dvoranah lepa akademija fantovskega odseka, ki je bila prav dobro obiskana. Prihodnjo nedeljo pa bo dvorana že bolj počna, zakači otroci nastopijo s krasno igro. Pridile tudi naši sosedje pogledati! — Brata Pavilna iz Gornej Slare vasi sta bila napadena od pijačnih pobalnčev. Napad je bil izvršen v St. Jerneju, kjer se odcepil banovinska cesta v Orehovico. Odhaljeno, da se je omudeleval s tem pretepošenim poštenim staršev, ki se je tisti dan baje trikrat pretepel.

Ambra. Vel veseli smo bili spomladi, ko smo zvedeli, da je vendar prišel naš vodovod do urešenja. 7 milijonov din, da to je nekaj, še tudi bo treba vse jarke za cevi takorčel vsekati v skalo. Sedaj pa tujemo, da je tiste denarja le že 4 milijone in pet. Bojimo se, da bo počasi te denar skopnil, kakor skopni sneg, vodovod bo pa tam, kjer je bil. Sode na voz pa v Krko, pa bo vodovod! Letos imamo vodovod izpod neba. Gorje nam, še

bo drugo leto narobe, da bo toliko suhih dni, kakor je bilo leto inokrih. — Tudi divjadiščina imamo dosti. Spomladi so zajci pojedli živo, sedaj pa že napadajo sadno drevo. Lovci pa menda čakajo, da bodo zajci bolj debeli. — Dne 23. oktobra je imel g. Jože Vidmar srečo. Naletel je v gozdu na divje prasice. V puški je imel nabož za manjše živali, pa je oddal kar oba strela na mladega prasnika, ki ga je zagledal. Ko je prasič zavilil, je zaročila storka in gorje bi bilo lovec, če se ne bi bil resil na drevo. Ko bi imel puško pri sebi, bi lahko še starko ustrell, tisto pa ni mogel nič. Nazadnje je storka le odronela preč po gozdu še enim mladičem. Ustreljeni mladiček je tehtal 35 kilogramov.

Hrvatov sin je Svinj pri Moravčah. Kdo ga ne pozna, to slovensko korenino, ki šteje že 82 let, pa je še tako bitrh nog, da še vedno mlad. Slovek ne tako. Kljub temu, da je pred dveti leti prestal v veliko začudenje zdravnikov in bolniških strežnikov telko operacijo, je še vedno doberga zdravja. Že od mladosti vsega trdega kmečkega kruha, še sedaj opravlja vse pojska in druga dela. Doigro vrsto let je bil odbornik občine Moravča, dokler ga niso JNS-arski klečepazi z njegovim zetom, pokojnim Antonom Cerarjem, dolgoletnim županom moravskega, odstavili našinskim potom od občinskega gospodarstva. Pa tudi globokoverjan katoličem je naš očka, vsako nedeljo ga vidimo v Moravčah pri sv. maši kljub temu, da ima več kot eno uro hode od svojega prijaznega doma pa do cerkve. Veliko let že skrbno opravlja kot cerkveni hlijfar cerkvico sv. Mohorja, šestudi je za zahvalo prejel te neštete grankih besed. Lepo vrsto svetih vnučkov in vnučkinj ima v naših katoliških organizacijah, nekatere celo na vodilnih mestih. Pridobil let že skrbno naroda in žita »Domoljubac. Daj Bog, da bi ga še nekaj let žil in zdrav!

Martinj vrh. Po svoji legi je Martinj vrh gočovo eden izmed tistih osamljenih in tačke prisotnih predelov, ki so našemu svetu le malo znani, zato pa tem bolj osamljenemu kulturnemu

delavcu (duhovniku ali učitelju), ki po svojih močeh orje ledino za setov prosveto. Povsem drugačen in naravnost izjemno razveseljuje pa je notranji značaj tege obmejnega koščka slovenske zemlje, kjer živi zdrav, krščanski in narodno zaveden rod. Ta rod se živo zaveda svojih pravic in dolžnosti. Zato si je zgradil lepo in moderno šolsko poslopje. Po tem težkom delu že zbiral moči za nov korak do uresničenja svojih davnih želja po majhnem, belem božjem hramu, ki jih je sicer toliko po širai slovenski zemlji in ki so po neštetičnih gričih in gorah posejani kot najlepši dokaz naše vernosti. Da bi Martinj vrh dobil majhno cerkvico, to je naš sklep in delovni načrt za blizuči čas. Prepričani smo, da bomo pri tem svojim plemenitem delu našli tudi drugod dobra sreca, ki bodo čuteče priskočila na pomoč.

Raka pri Krškem. V nedeljo, 24. oktobra, so se zbrali v Sv. Krizo pri Kostanjevcu zastopniki na novo se porajajočih fantovskih osebkov. Po prizorišču nagovoru g. prof. Žitka iz Ljubljane, se je osnoval okrožni odbor s šolskim nadzornikom Petjem na čelu. Fantje so dejstvo, da imajo sedaj v svoji sredini nekaj prav delavnih učiteljev, prav navdušeno pozdravili.

Slavenec v Zagrebu. V nedeljo, 24. oktobra, je bil letni občni skup Slovenskega prav. društva, na katerem so podimti odborniki podali obračun o delu v preteklem letu. In reči moramo, da je bil pogled našej zelo zadovoljiv, saj je društvo kljub mnogim notranjim in zunanjim oviram in uspehu delalo. Pridobilo je 25 novih članov, povečalo svojo knjižnico, ki obsegda nad 450 knjig in ki se je član prično poslušujejo. Dramatični oselek je pripravljen, devet iger, pravstveni oselek pa 15 zanimivih in poučnih predavanj; tudi pevski oselek je včakrat nastopil na odrvu, skrbel pa je zlasti za lepo pleje, pri sv. Roku, kar je njegova glavna naloga. Poleg tega je napravilo društvo tri izlete. Pri volitvah je bilo izvoljenih le nekaj novih odbornikov, v glavnem pa so ostali naši dosedanjih poskrbivalci in preizkušeni voditelji. — V nedeljo, 7. novembra, ob 4. popoldne bo v Jeroniški dvorani žaloziga »Tiščanec« (priredil Redenček Ivan). Igra je zelo lepa in vabimo vse zavedene zagrebške Slovence, da se jo udeležijo.

Cerkvica pri Kraju. Jubilejno Nevilko »Domoljubac« so naročniki v naši farni sprejeli s posebnim veseljem. Natančno je bodo predstavljeni, nato pa obrazili poznejšemu rodu za spomin na »Domoljubce« petdesetletnega jubileja. Fante in dekleta so pa zelo navdušile nagrade, katere je »Domoljub« razpisal

gače se ti plasti ena bolečina na drugo, kakor sneg na sneg v dolgi zimi. Ne, ne, moj ljubi brat, iz bojazni niso zapirali vrat pred teboj. To mora biti nekaj drugega. Toda le počakaj, to bova že izsledila, midva! In dotlej moraš pač potpreti! In že zahtevaš od njih medu, in ti ponudijo sol, moraš pač požreti! Poglej meni! Blizu šestdeset let že živim v svoji farni. Ko sem prišel, o ti moj ljubi Gospod, kaj sem tu našel! Toda napravil sem notri v svoji cerkvici, kakor spodaj pri svojem vrtičku. Več, potok teče tam mimo, in vsako leto mi je odnesel dobršen kos plodne zemlje. Količil sem in jezik, pa mi je podrl skarpo in poruvalo kole. Toda jaz nisem postupil, venomer sem znova količil in gradil in sem mu spazil njegova budobije. In zdaj, brat, zdaj pusti moj vrtič pri miru — ta grduša Zadovoljno si je Hiltišalk mel roke, ko je vstajal. »A zdaj, moj dobri brat v Jezusu Kristusu, kajne, zdaj boš tako prijazen in si boš ogledal mojo cerkvico?«

Ebervajn se je dvignil. »Vodi me!« je dejal in prščno gledal starčku v obraz. Stopila sta v hladno cerkvico. Okorni stoli so polnili siromašni prostor, in borna oprema je krasila kamnit oltar; toda z nežno roko je pobožal starec sleherni košček, in o vsakem je vedel povedati dolgo zgodbo. Sam je bil stecal stole, z lastno roko je izklesal kamnitico krstilnico. Zalostno so pa zrle njegove oči, ko je jeman iz predula v steni lesene platnice z železniimi zaklepami — med platnicami je ležalo samo še nekaj krp popisanega pergamenta.

»Vidiš, brat, vidiš, to so bile nekoč moje svete mašne bukve, toda miši so se spravile nadajo. Da, da, miši, če le glodati morejo! Niti najsvetjejšega se ne bojijo! Mojih evangelijev, v hiši notri, so se tudi že lotile, te strašne miši!«

»Kako pa moreš brati mašo brez knjige?« je vprašal Ebervajn prestrašen.

»Saj sem jo brat vendar štirideset let s knjigo!« se je nasmehnil Hiltišalk. »Več, in tako mi je že nekaj obviselo v glavi, da, da. In že me kdaj pusti spomin na cedilu, v božjem imenu, govorim pač s svojim ljubim Gospodom, kakor mi narekuje ecce. Ozri se je Ebervajnu v oči in vprašal obotavljalce: »To vendar nič kriuge ne bo, kajne?«

»Ne, brat Hiltišalk! Globoko ganjen je izgovoril Ebervajn te besede. »Toda ko pride dolga zima, ti napšem novo mašno knjigo.«

Starec je sprejel to obljubo, kakor bi se mu obetali bogati zakladi.

Za tem prvim strahom, ki ga je prestal Ebervajn, je sledil brž drugi: že leta je bral Hiltišalk mašo ne samo brez knjige, tudi brez vina. V prejšnjih časih mu je bil pač vedno stal napolnjeni sodček v kleti. Nekega dne so se pa prikazali v župnišču Vacemanovi hlapci, ležni od lava; začeli so stikati za vinom in ga našli. Kmetje so zbrali za cerkvico medu, masla in sira, odnesli pobožne darove v Hal in jih zamenjali za nov sodec vina, in kmalu za tretjega in četrtega. Toda naj so skrili vino že kamorkoli — Vacemanovi hlapci so ga našli, kakor miši mašne bukve.

»In vidiš, moj ljubi brat, tako sem si moral reči: kako smem trpeti, da požirajo znoj mojih ubogih faranov ti obgojni nenasiteži? Toda mašo sem moral brati. Zato sem pač menil, šlo bo tudi z vodo. In kako ne bi: Tisti, ki je v Kani spremenil vodo v vino, je bil čisto zadovoljen s samo vodo, prav zares, in jo je spremenil. Kadar sem dvignil kelih in molil in pli, mi nikoli ni dišalo ko voda, temveč vedno ko resnično, posvečeno

prenesel ogromno premozanje. — Spet drug je prodal svojemu prijatelju onkraj meje nekaj starih kljušet, katere je prej nahrnil z ovom, ponečasnim z zlatom. Kljušeta so seveda poginila, toda že na drugi strani meje, kjer je bilo zlato že na varnom. — Mogocnikom seveda vedno vse uspe, saj pa drugim v pretečni včini!«

Kino v premogovnem rudniku. V Oberhausenu v Porurju je neka premogovna družba preračila velike zapušcene rove 700 m globoko pod zemljo v dvorano z udobnimi sedeži in širokim platenom, na katerem kinokomparati obiskovalcem nazorno kažejo vse neizmerni napori rudarjev pri njihovem delu, prevažanje premoga iz podzemja, čiščenje, zbiranje in nakladanje za prodajo.

Dobro se je izrezal. »Več, Franzek, če bi bilo mene profesor Hudivrag pri ponavljalcem inipitu vrgel kakor tebe, bi mu razbil vsa okna na stanovanju.« — »Teja ne morem storiti, ker ne bi bil potreben. Moj oče je steklar in bi vsi misili, da sem razbil okna zaradi njegovega zasuška.«

v tej številki, in telko čakajo nadaljnjih navodil, da se spravijo na delo, ker tudi to pot nočejo ostati brez nagrade. — Občni zbor Prosvetnega društva v bledelj, 7. novembra, ob 3. pop. v Ljudskem domu. Občni zbor bo združen s Krekovo proslavo, na kateri je poleg drugih točk v programu tudi govor g. Šolskega upravitelja. Dolžnost članov je, da se občnega zobra gotovo udeleže, pa tudi drugi prijatelji katoliške prosvete, moški in ženske, vladljivo vabljeni.

Lipovec. Omo nedeljo smo blagošovili novo vodno napravo, ki je po izjavi inženirjev, ena najmodernejših cisterin v Sloveniji. Sesalka je francoski izum in sama stane din 6000, zato je umetno, da smo se za ta praznik pripravili kar mogiče lepo! »Naš praznik napredka slavite — pričrno pozdravljeni nam bodite, tako je sprejemal močni slavolok naše bližnje in daljne sosedje, katerih se je bilo nabraalo nad 1000! Vsa vas prenovljena, ometa v zastave in vence osobito kapečica, ki je bila lepo prenovljena, seveda je bila vodna naprava tudi v vencih, prednjo pa z venci in zastavami okrasen govorinski oder. G. dekan Skubic je v lepem govoru nam objasnil pomen blagošovlja sploh in še posebej vodne naprave in zvrtil je blagošov slovensko. Nato smo šli pred oder, kjer je vaški načelnik g. Oražem, ki je vodil vse priprave izrekli pomemben pozdrav, nakar je predsednik steb. odbora bivši poslanec g. Skulj, v daljšem govoru risal v njemu lastni krepki mestoma žaljivo besedilo pomen in potrebo gospodarskega napredka za slovenškega kmečja. Izrekel je rešenico, ki je precej grena, da ined kmeti je le preveč nevošljivosti, kar je velika ovira za več dvig kmeta samega. Množica je govornika napeto poslušala in krepko pritrjevala. Za njim se je župan g. Ambrožič zahvalil v imenu občine velem, ki so priporočili doseglo koristne in potrebne cisterne posebno glavnemu t. j. g. Skulju. G. Katal iz Ljubljane je povdralj pomen vodne naprave za naše gospodarstvo. Banek svetnik g. Skrabec je risal gospodarski značaj našega okraja povdraljajoč potrebo vodnih naprav. Med govorji je prepeval peveci zbor iz Dolenjevarje pod spremnim vodstvom gosp. Marinčiča. Nato smo pa poskusili, če je v novi vodni napravi kaj rib. Prvi je začel g. dekan, ki je množino trkon posegel v globine cisterne in na veliko radošči razvzročil, privlekivel nočnega živega zajca. Ribolov se je zavleklo do mraka. Vaščani so bili pripravili malco, pri kateri so se ljudje v pravem vrečaju brez plesa in kakih nerodnosti se nekaj uradržali! Krašen praznik nam ne gre nikdar iz spomin! Hvala ustancovitelju č. g. Skulju!

Cudna smrt. Angleški adeleženec svetovne vojne Mackinson iz Surreya je na posebno želenost začključil življeno. Pred 20 leti je bil težko ranjen pri ponosrečenem napadu na Dardanele. Krogle mu jo obtišala takoj blizu srca, da se niso mogli odiciditi zdravnik za operacijo. Najmanjša napačna kretinja bi pomenila smrt. Od tedaj je ostal Mackinson skozi 20 let invalid v postelji. Leta se je odpeljal s sončnega na parniku »Empress of Australia« na nekdanje bojišče. Lefal je na krovu in ženi kazal one kraje blizu Galipolijskega, kjer ga je doletel neodsen strel. Spomini so ga tako razburili, da se je krogla neprizakovano premnaknila. Mackinson je postal štvet 20 let starega strela. Parnik je dosegel v Carigrad s do polovice droga spuščeno zastavo, kar pomeni, da ima ladja na krovu mrljica.

Skušnja je biser in mora biti, ker se ga kujuje po visoki cen. — Shakespeare.

Brendel je pravi podtek. — Cowper.
Is male iskrice nastane lahko grozen požar. — Dante.

Mirenski popotnik

Dolina mirenska zares je krasna, napredka je gotova, a počasa, zdaj se kolessa le vrte hitreje, ko nam po taboru svež veter veje. V St. Janžu bilo je zares lepo, saj nam je prizaneslo še nebo, da tisoči, ki tja so se zgrnili, pod vedrim nebom Kreka so slavili. Več ko tri tisoč zborovalcev vnetih za našo ideale arc prežetih, je klečalo glasno glej, mi smo tu, za vero, narod v borbi brez strahu. Začrtal pot nam je veliki Krek, naj duh njegov živi iz veka v vek. Katoličani smo, Slovenci smo in z geslom tem na delo zdaj gremo! In oni, ki poprej so nam grozili, da tabor naš nam bodo še razbili, so se poskrili kakor pličeta, že nanje silni ore! privihre. Na delo zdaj posebno ti, mladina in še posebno fantovska družina! Vi naš posas ste, vi ste naša nada, naprek pogumno, vrla četa mlada! V Mekronogu so mrvavje zborovale, a žalostno le tele so spoznale, da se podrio staro je mrvavljike, zdaj v drugem vsek mrvavljiku mesta Ščed. Še k Mačku v kožuh kaskha še zaleski, pozor, bi vtegnil Maček še mrvavljince anestri. Na Mirni sem se zglastil nati: Tam je nekdo zares teško bolan pa na bolezni, ki jo vzbuja strah, in ki zdravnik, ji je le paragraf. Je eden trdil: mož je bel v toplice, spet drugi ve: odpeljal se je v vice. Ne vem, če je tako ali tako, v obeh je krajih menda prav lepo. V toplicah zdvari se nam revmatizem, a vice menda so za kakšen — — — nizem. Še v Trebraje rad bi bil utaknil nos, a ko sem tja prišel, so me nagnali, tu ni več mirenska dolina, so dejali. V galop nazaj prišel sem skoraj bes. V St. Rupertu uganka se rešila, zakaj usoda v Trebnjega me napodila. Vzrok pa je ta, da ni dognano že, kje Mirenske doline so meje. Slovenski fantje, če potegnute, in mirensko dolino razmenejte!

vino!« Smehljaje se je ozl starec na oltarni križ in pokiral podobi kakor dobremu prijatelju, ki se izkaže v sleherni stiski.

»Blaženi, ki trdno verujejo!« je zašepetal Ebervajna. Položil je dlani starcu na ramo. »Toda božje vsemogodnosti ne smeš izkušati še naprej. Poslal ti bom mašnega vina in bom poskrbel, da zlobne roke ne bodo zopet segle po imovini tvoje cerkve.«

Tedaj je poklical raskav glas duhovnika po imenu. »To je naša Mina,« je dejal Hiltišalk, »mislim, da kliče h kosiš. Med vratimi se je prikazala odvratno grda dekla, z izrazom slaboumnosti v rdečeborobljih očeh. »Le pojdi, moja dobra Mina,« ji je zaklical starec, »že prideva za teboj!« In ko je dekla izginila, je dejal: »Naj te ne plaši, kakršna je, ljubi brat — veš, na znotraj je čista in prikupna! Pobožna, zvesta dekla, prav zares! Njena mati je mrtva — planšarila je. In kdo je njen oče, ne ve nihče. Nobeden v kraju je ni maral sprejeti, pa sva jo vzela midva in se nisva nikoli kesala! Prav res, Mina je dobra, vrla dekla.« Stopila sta iz cerkve in šla mimo kostnice; Hiltišalk je uzri v travni lobanjo in jo pobral. »Glej, glej,« se je nasmešil, »zdaj bi mi Lojple še rad utekel.«

Začuden je ponovil Ebervajn to ime, »iz obeljene kosti prepoznaš še nekdanje življene?«

»Seveda, seveda,« se je nasmehnil staršek, in z lobanjo v eni roki, je pobožal z drugo skladanico kosti, »te vse poznam. Vse sem položil v zemljo in jih zopet dvignil iz grobov, kadar sem moral napraviti prostor za druge. Če bi se dobrí Gospod nad nami na sodni dan morda malo zmotili — saj se ne bo — toda če bi se: jaz bi mu že mogel pomagati, da bi zopet lepo zbrala v sestavila moje Melinjce! In ta tu, vidiš, z luknjo v glavi — « stegnil je roko z lobanjo proti Ebervajnu, ki jo je ogledoval z

skocijan pri Turjaku. Prihodnjo nedeljo, dne 7. novembra bo v Škočijanu slovesnost blagošovitve novega pokopališča in odprtje spomenika 31 padlim žrtvam v svetovni vojni. Slovesnost se prične ob 10. sv. maču, ki jo bo daroval prevzv. g. Škoč dr. Rožman. Pri odprtju spomenika pa dijam vojakom bo govorilo več govornikov iz vrst bojevnikov.

Pojanje nad Škočje Loko. Jubilejne številke »Domoljuba« smo se tudi pri nas zelo razveselili. Zeeli bi, da bi nekega dne »Domoljuba« dobivali vsek teden v tolkem obsegu. (Dvignimo število naročnikov na 100.000, pa bo šlo!) Pripominjam, da je tudi po Pojanski dolini premnogo hiš, v katere je »Domoljuba« stalno zahajal v zadnjih 50 letih. — Pred nekaj dnevih je bilo vlonjeno, kakor znano, v občinski ured v Poljanah. Odnesena je bila blagajna, katere so našli naslednji dan rezbito zunaj na travniku. Manjko je nekaj tisočkov, drobiža okrog 500 din se storilci niso dotsknili. Delo pri znikanju znanega Cvelbarjevga klanca dobro napreduje in bo v kratkem v glavnem dovršeno. So pa še drugi klanci, ostri ovinki in ozki cestni prehodi posebno skozi vasi, katere bi bilo potrebno da na ali oni način razširiti. Da bi se pa na naša Sora malo in tam ustavila, ki se zajeda in odaša ob povodnjih dobro zemljo, je zaenkrat potihnilo.

Brusnica pri Novem mestu. Načim ranjkim, ki polivajo na brusniškem pokopališču, smo poklonili na Šveje lepo vezilo. Uredili smo jim njih poslednji dom tako, kakor se podobni za tak kraj. Grobovi so urejeni lepo v vrsti, mrtvaničica prekrita, zid popravljen in pokrit, po sredini pokopališča vodi lepa pot do križa, ki ga je prav lepo obnovil Jože Bar. Ljudje sami so okrasili grobove tako lepo kot še nikoli, saj nam je lepa jecen naklonila obilnega cvetja. — V prvi vrsti gre hvale za ta dela našemu županu Antonu Gavzdu, gospodu župniku Lundru za pomoč in uvidevnost in vsem tistim dobrim ljudem, ki so z brezplačnim delom, vožnjami ali drugač pripravili k tako potrebnim preureditvam pokopališča. Bog plačaj vsem skupaj. — Cerkveni moški pevski zbor je zapel na praznik popoldne žaločinke, ki so veem segale do srca.

Ajdovec. Kolikor smo mogli ugotoviti, obiskuje »Domoljub« 50 let družino Jarec, Dol Ajdovec št. 3, ki je dala Cerkev tri duhovnike: prošta in šol. nadzornika dr. Antona Jareca, župnika Martina Jareca in franciškana p. Emanuela Jareca, in družino Stupar. Veliki Lipovec št. 1. — Ned 40 let pa imajo v hiši »Domoljuba« družine: Gnido-

resnobo v očeh, »to je bil Lojple, mlad, brdeč fant, pošten in pobožen. Na velikonoč, ko se je vračal iz cerkve domov, ga je ubil kamen pod skalno steno. Pol urice prej se je spovedal in je zaužil nebeški kruh. Saj pravim, sreča, ki jo je imel ta! Kajne? Kakor bel golobček je zletela njegova duša k svojemu dobremu Gospodu!« Polozil je lobanjo na kup. »Tačo, Lojple, tako, moj pridni fantek, zdaj bodi lepo tu! Veš, red mora biti!«

Ebervajn se je odvrial stran in potegnil roko čez čelo, kakor bi hotel odgnati neko misel, za katero ni našel besede.

Počasi sta odšla proti hiši; Ebervajn ni prav nič pazil na pot pred seboj in se je spotaknil na pragu. Z obema rukama ga je ujel starček in menil med nasmehom: »Ah, ti moj ljubi brat, ne prinašaj mi vendar nesreča v hišo!«

Ebervajn je odkimal. »Katera hiša bi bila še varna, ako bi tvoja ne bila?«

Stopila sta v večno izbo; bil je majhen prostor, nič boljše opremjen ko veža kateregakoli kmeta; toda siromaščina, ki je tu prebivala, se je smehljala, in z obeljeno konopljenim prtom pogrnjena lesena miza se je videela, kakor bi vabila gosta: »Pridi, ponujam ti, kar premorem.« Na ognjišču je še gorelo in po sajasti steni nad njim so viseli grobo rezljani kipe; videti so bili kakor čarovni in ognjiščni možici, ako bi rumeno pobaranji žarki, ki so jimi bili zataknjeni v glave, ne pričali, da so svetniki. V kotu nad mizo je viselo veliko leeno razpelo, okrašeno z zadnjimi jesenskimi cvetlicami; na stenskem napustku je stal kositreni kelih med drugo oltarno opravo; novo opran koretelj je visel na lesenem klinu in se mezil v rahlem vetru, ki je hliadel v izbo skozi nezavarovane okenske line.

vec, Vel. Lipovec št. 16, katero članji so Mirje Čuhovnik: dr. Janez Gnidovec, škof v Priščenju; Karel Gnidovec, dekan v Žužemberku; pokojni Ante Gnidovec, vojni kurat, in Albin Gnidovec, župan v Ameriki, družina Jarec, Vel. Lipovec št. 5, v kateri je rojen g. prelat dr. Franc Grivec, vseutv. profesor v Ljubljani, družina Lavrič, Vel. Lipovec št. 13. — Nad 35 let ima >Domoljubac družina Vidičar, Podlipa št. 3, kjer je doma g. Franc Višmar, župnik v Višnji gori. Nad 30 let pa so narodene na >Domoljuba družine: Zupančič, Sred. Lipovec št. 2, Legan-Strava, Sred. Lipovec št. 5, Vidmar, Sred. Lipovec št. 7, Lavrič, Pedlpa št. 2, Lavrič, Pedlpa št. 11. — Vse te družine so dobre in verne. — Vsi narodniki >Domoljuba želimo za njegovo petdesetletnico, da bi še doigo prihajal med nas in nam varoval tri zaklade: vero, narod in materino besedo.

Trebitje. Letina je bila pri nas bolj sredaja, zaradi dejja bo tudi cviček kisele, vendar ga bomo večeno popili. Toče nismo imeli, zato smo Bogu hvalažni. Vendar je iz hvalažnosti neka vas neko nedeljo žela ajo in pobirala na njivi krompir. Ljudje, bodite pametni, da ne bo drugo leto javna ljudstva. Bog se ne da zasmehovati! — Vinskih gorovih je g. dekan dal postaviti cerkvico sv. Jožeta. Cerkevica je zelo lepa, okolica pa nadve prijazna, ker ima lep razgled.

Kostanjevica na Krki. Vredno je, da omenimo zadnjo občinsko sejo, na kateri se se obravnavale zelo važne zadeve. Naj navedemo samo poročilo predstavstva, iz kaixerjeve posnetanke: Občina je bila po zadnjih vremenskih nešrečah silno prizadeta. Celotno gorsko cestno omrežje je bilo razdrojeno in porušeno, da mu ne najdeš podobno primere in je morda v tem pogledu Kostanjevica na prvem mestu. Vse te proge v dolžini okrog 47 km so bile v teku dveh mesecov popravljene. Na nekaterih mestih je bilo po več plazov. Popravili smo sledeče proge: Cneča vas—Vrbje; Pruhna vas—Gradnje—Zavode; Zavode—Madje; Crneča vas—Pruhna vas; Spodnji Orehovec; Kočarija—Vodenice—Rilke; Kostanjevica—Slonovce do cerkve. Cesta Globocnik—Jerovce se bo popravila druge leto. To delo se je opravilo z prostovoljnimi ljudskimi delom in s podporo krajinske banke uprave. Plazovi so unicili tudi vse водне naprave po gorskih vasih. Tudi to je uslagalo občini težko breme, da so vodnjaki in

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PРИPOROČA MO. IZHAVA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROCITI >SLOVENCA< JE >SLOVENSKI DOM< POPOLNO NAJOMESTILLO. PISITE NA DOPISNICI UPRAVI >SLOVENSKEGA DOMA< V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NRKAJ STEVLE LISTA NA OGLED.

studenci postali zopat uporabni. Občina je bila tudi v drugem pogledu zelo delavna. Sezidala je lepo hišo za finančno kontrolo, izgotovila je načrt za novo občinsko cesto iz Dob na Velike Vodnice, ki več sedem vasi. Cesta se je že pričela graditi po najmodernejši tehniki. Bo tlakovana, 4 metro široka in pripravljena za občinsko cesto prvega reda. V Cneči vasi je dograjen vodvod. Sedaj se preniva ogromna kapnica na Oštrem, ki je bila do sedaj neuporabna. Sedaj je občina na delu, da zajame tudi studenec na Vrbjah. Daleje je občina ustavnila redno gospodinjsko šolo. Pa tudi skrb za prehrano občanov dela občinično priznanje. Od podljene podpore se je dalo deloma pričetlim strankam, ki so imeli skodo na stavbah po neurju, deloma se bo dalo za aprovizacijo, da se ustavi grozeca laskota. Občina je posvetila skrb tudi drugim panogam gospodarstva, zdravstvu in prosveti: elektrifikaciji, prehrbi semena, plemenski živini, pogozdovanju gozdov, asanaciji vasi — sedaj se zdravstveno ureja vas Orehovec. Pa tudi v upravnem pogledu vrši občina svoje posile brezhibno. Le tako naprej! — Še koda po elementarni načrti. Po uradni cenilni je bilo letos v občini oskodovanih 360 občanov v skupni vrednosti 1.599.049 din. Vsi cenilni zapiski in prošnje za podporo se nahajajo na merodajnem mestu. Do danes občina — razen 30.000 din od g. bana — ni prejela prav nobenega zneska.

Hodič pri Litiji. Letošnjo zimo namehravamo v naši župniji otvoriti kmečko nadaljivansko šolo, za katere je med miladično veliko zanimanja. Približilo se je 30 kandidatov. Ni treba poudarjati, kako začeljena je takša šola za izobraževanje naših bodočih gospodarjev v današnjem času, ko se zahteva od nas veliko znanja za povzdrivo in napredek kmetijstva. Pošiljati sinovi v višje šole je pa nemogoče vsem, ker ne moremo plačati bremen, ki nastanejo za takšo šolanje. Zelimo, da bi merodajni krogli in po možnosti tudi občina podprla to potrebno ustanovo.

Preigranje pri Litiji. Naše pokopališče je bilo za praznik Vseh svetnikov zelo lepo urejeno. Vsi grobovi so imeli na ruhi jesensko cvetje. — Z veseljem in zanimanjem smo prejeli jubilejno številko >Domoljuba<. Vse ostale številke smo razdelili v propagandne avrite lista samega. >Domoljub< nam je dobrodošel gost v naši hiši in je le malo hiš v katerem ne bi prihajal. Naš trdn sklep pa je: Z novim letom v vsako hišo >Domoljuba<.

Nasprotnik časopisov pri nas ni — Proslili mesec smo se spominjati desetletnico prihoda našega pastirja ē. g. župnika Jos. Stupica. Njegovih ogromnih zaslug ne bomo naševali, kaiti vemo, da skromnemu g. župniku to ne bi ugajalo. Bog nam ga ohrani še pri nas. Bog ga živi! — Vse tante vabimo, da se udeležujejo predavanj v >Ljudskem domu< ob prilikah fest. sestankov. Tudi na kmetiji smo danes potreben znanja, zato smo lahko hvalažni g. župniku in g. Galetu, ki nam tako lepo govorita pri predavanjih.

Gresupije. V >Slov. narod< z dne 28. okt. se je oglasil neki gasilac, ki nas hoče učiti raznih krščanskih čednosti. V nas se zaletuje glede do pisa zaradi nakupa motorke. Pa naj se naši čista resnica. Pri naši gasilski žeti je bil imenovan članski odbor z edino nalogo, da kupi motorke pri >Strojnih tovarnah<. Pri tej tovarni pa do kupljenje ni prišlo. Ta odbor bi tedaj moral vrniti svoj mandat, ali pa dobiti pristanek, da kupi motorke drugod. Toda, na svojo pest so 3 člani že sklenili nekako pogodbo za nabavo motorke brez odobritve odbora in nadrejenih oblasti. Eno 24. oktobra so preizkusili kar tri motorke. Strojniku pri tem ni bil Preizkusilo so polem tudi zanimali. Saj kupujemo motorke! Trije člani nakupnega odbora so sklenili že nekako pogodbo, ki pa pravno ne drži, za 25.000 din. Ta cena je odločno previsoka. Na licu mesta so že šle tvrdke v

W. Haufl — L.O.:

Pravljice

>Nemogoče mi je,< nadaljuje poglavjar, >da bi pustil v taki nevarnosti domo, ki jo tako visoko cenim. Zato vam hočem predlagati, kako bi se rešili; je to edini izhod, ki vam preostaja: jaz počebnem z vami!<

Presenečeni ga pogledajo vsemi; on pa govori dalje: >Večina mojih pojdašev se je odločila, da odidejo v Italijo in se pridružijo zelo razširjeni roparski družbi. Meni pa ne ugaja, da bi drugemu služil, zato ne pojdem z njimi. Ce bi mi torej obljubili, gospa grofica, da zastavite zame dobro besedo in porabite svoje mogučne zvezze v mojo zaščito, Vas še lahko osvobodim, preden ne bo prepozno.<

Feliks je molčal v zadregi; v svoji poštenosti ni maral vedje spravljati v nevarnost moža, ki mu je hotel življenje rešiti, če bi ga pozneje ne mogel ščititi. Ko je še vedno molčal, nadaljuje poglavjar: >V današnjih časih povsod italijanski vojakov; zadovoljiti se hočem z najnižje službo. Ven, da mnogo premoret, vendar ne zahtevam drugega, kakor da mi obljubite, da posredujete zame v tej zadevi.<

>Naj bo,< odgovori Feliks s pobešenimi očmi, zobljubim Vam, da storim vse, kar je v mojih močeh, da Vam pomagam. Naj se Vam godi kakorkoli, v tolažbo mi bo, da ste se prostovoljno odpovedali roparskemu življenju.<

Ganjen poljubi poglavjar tej dobrotni dami roko, ji še pošepeata, naj bo dve uri, ko nastopi noč, pripravljen, in zapusti potem kočo prav tako previdno, kakor je prišel. Ujetniki so dibali svobodnejše, ko je odšel. >Resnično< pravi lovec, >tega je Bog razsvetil! Kaka čudovita rešitev! Nikdar si ne bi bil niti v sanjah

misli, da bi bilo na svetu še kaj takega mogoče in da bom doživel tak čuden dogodek!<

>Le kako morete biti tako tenkovestni, ljubi moj!< spregovori študent, >potem ko ste svoje vlogo tako mojstrsko igrali! Ne, zaradi tega si Vam ni treba delati težke vesti, to ni nič drugega kot dovoljen silobran. Saj je vendar zagrešil zločin, da je hotel odlično domo seste ugrabil; in če bi Vas ne bilo, kdo ve, kako bi bilo z grofčinim življenjem? Ne, Vi niste naredili nobene krivice; sicer pa mislim, da mu bo sodišče šteло v debro, če se mu on, poglavjar te sordge, izroči sam!<

Ta misel je potolažila mladega zlatarja. Naslednje ure so preživali v mešanici veselih čusiev in tesnobne bojazni, ali se načrti posreči. Bilo je že temno, ko je stopil poglavjar za trenutek v kočo, odložil zvezenj obleke in dejal: >Gospa grofica, da si beg olajšamo, se morate preobleči v to moško obleko. Storite to takoj! Čez eno uro nastopimo pot!< S temi besedami je ostavil ujetnike in lovec se je komaj krotil, da se ni glasno zasmiral. >Zdaj se morate drugič preobleči, je vzkliknil, in stavil, da Vam bo to bolj všeč kakor prvikrat!<

Razvezali so zvezenj in našli lepo lovsko obleko z vsem, kar spada zraven; Feliksu se je izvrstno prilegal. Ko se je opravil, je hotel lovec grofčino obleko zagnati v kot, Feliks pa tega ni dovolil; zložil jo je v majhen zvitek in dejal, da bo proslil grofico, naj mu jo podari, da jo bo imel potem vse življenje za spomin na te čudne dneve.

Slednjič je poglavjar prišel. Bil je popolnoma oborožen in je prinesel lovecu puško, ki so mu jo bili odvzeli, in rog s smodnikom. Tudi študent je dal puško, Feliksu pa je podal lovski nož s prošnjo, naj si ga opaže za slučaj potrebe. Sreča je bila za naše znanje, da je bilo že zelo temno, sicer bi bile iskreče se oči Feliksove, ko je prejel to orožje, roparju razdelilo njegovo pravo naravo. Ko so oprezzo stopili iz koče, je

R A Z N O

35.000 kg kakava na dan popijejo Londončani. Saj pa imajo Anglezi tudi največje kakavove zasede, iz katerih pridobivajo skor polovico svetovne proizvodnje kakava. Predstavlja ga sicer tudi Brazilija, Venezuela, Ekvador, Ceylon in drugod, pa več skupaj samo male presegajo množino angleških nasadov na afriški Zlati obali. Zato so se pa Anglia s takovo vremenu vrgli na uživanje kakava in izdelovanje čokolade. »Pa naj mache potem Brazilija svojo kavo v morje, če je noče prodajati cerneje, si mislijo Anglezi, »ni lahko pijemo svojega cenejšega kakava. Vsako leto pojede poleg ogromne količine kakava, ki ga popijejo, tudi 500 milijonov kosov čokolad.«

Prehranati škoti in pa vstopnina za tekme. Po zgledu Amerike, kjer žame ne plačujejo vstopnic za nogometne tekme, so začele tudi v Evropi nekatere države uvažati brezplačno vstopnino za športne prireditve. Tako je Italija uvrdila za novoporočence znajočo vstopnino za vse prireditve, in sicer stane za vse sponzorje, ki so vstopnina eno lira. Pravilno

cenah navzdol. »Narodovč gasilec — ta gasi namreč vedenje le žejo ter prihaja le izjemoma na občne zbrane — trdi nerezenco, ki pravi, da ima četa zadostni denarja. Če bi tega bilo dovolj, ne bi bilo treba imeti dolgov. Od gasilske čete pričakujemo, da objavi vse ponudbe in cene raznih tvork, kakor tudi mališenje strokovnjakov. Opozorjam na to, da je n. pr. gasilska četa na ligu tako motorko kupila za 10.000 din. Zato brez posegejo zahtevamo čiste račune, ker to brezvonomno spada med krščanske čestnosti, kar pa »Narodovč dopisnik zaradi prehude že ne more razumeti. Na otvar se pa še povnemo.«

Mirna peč spada med najstarejše župnije na Dolenjskem. Fara je do leta 1914 imela majhno farno cerkev. In prav ob najhujšem bojnem meležu svetovne vojne so jo gradila sedanja farna cerkev in to od 15. maja 1914 do 15. aprila 1917, ko je bila posvečena. Tako je letos poteklo 20 let farne cerkve, in letos teče tudi že 30. leto, odkar zapnikuje

pri nas naš g. duhovni svetnik Anton Zore, ki je zgradil to farno cerkev. Lajko si predstavljamo skrb g. svetnika pri zidanju cerkve med vojno. Obhoditi je moral večkrat faro s prošnjo: pride pomagat. Vsaka vas se spomni, da je na večer ves utrujen trkal na vrata in spet prosil: pripeljite za cerkev. Dogradili so cerkev, dasi so med delom vpoklicali k vojakom stavbenega vojoda in zidarske. Četudi je primanjkovalo hrano in je bilo le za hrano mogoče dobiti delavcev, je vendar bila zgrajena cerkev in tudi kmalu plačana, tako da nihče niti najmanj ni čutil bremena davčne doklade za zidanje cerkve. Moremo pa reči, da je ta cerkev veličasten spomenik na svetovno vojno, zidanje te cerkve pa pod posebnim

Zastonj zidate cerkve in šole in zamenjate mirejane, ako ne znate uporabljati crožje katol. časopisa.

jo, da so se poroke zgradili tega precej pomnožile. Slabo skušajo pa imajo z znizano vstopniščo za dame na Škotskem. Pri ligiščih tekamah so bile vse vstopnice razprodane, stojaliča in tribune so se kar trle pod težo samih Škotinj. Blagajna se je temu začudila. Zato so pripredili neke vrste uradni pregled med obiskovalci in ugotovili, da je tekmo priča vodilno v resnici samo 2500 Škotinj, ostali, 47.500, pa so bili Škoti, ki so bili vse preoblečeni v řemeke oblike.

Nekako take nazore so imelo tudi lepotice za časa rimskih cesarjev, kot jih imajo Evine hičere že danes. Tudi pri njih je bila vitkost ideal. Ako jim je bila v tem oziru narava nenaklonjena, so se smehljajočega obraza podvrgla najstrožjim dijetam in zdravljenju. Kar danes opravi sama rastlinaka hrana, to so bili za rimsko lepotico, ki so hoteli ostati vitke, trije gradiči in en kozarec vode na dan za hrano.

Kobilice namesto rož. V Mehiki je doživel nekaj gospodinja neprjetno presenečenje. Krog balonov je dal postaviti evelične zabojske in jih napomljal s svojo zemljo. Za nekaj dni je opazila, da se remila giblje in da

varstvom bolje Previdnosti. Ne smemo ob spominu na ta dogodek preslikati ajajnih bronasti zvonov, ki jih je g. svetnik faro oskrbel. A ob tej skrbi ni pozabil ljudstvu pomagati tudi v gospodarskih zadevah. Dobro vedo vsi, da je ustavnitelj braničice, katero je prav do zadnjih let vodil in ji odstopil tudi prostore za svoje uradne posete — vse z namenom, da ljudstvu pomaga. Kaj bi se ob tolikšnem delu g. svetniku čudili, da je ohranil faro na versko trdnih tleh, in nič ne nam ni treba čuditi. Če mu že pojema ona telesna osebost, ki jo je izrabil v delu za faro. Trideset let je bil s farani ob vsaki vzhodnji uri njihovega zemeljskega življenja, in ako mu Bog nakloni zdravja in moči, bo še vedel duše v tej cerkvi, katere graditelj je, v božji bivališča, kamor naj odide tudi sam pa svoje večno plačilo!

Iz naših društev

St. Jernej na Dolenjskem. Pevski koncert, ki je bil v nedeljo, 17. oktobra, v polni dvoranji prosvetnega društva, priča, kako Slovence zanima naša pesem. Hvala vsem trem požrtvovalnim zborom, kostanjeviškemu, Škocjanškemu in domafemu ter vsem trem pevogradom! Po koncertu je bila lepo urejena vinska trgatava, katero je poživila naša godba, tako da je bilo ljudstvo prav veselo in zadovoljeno. — Fantovski odsek je začel z rednimi estančki in televadnimi večerti, katerih se udeležujejo 60 fantov. — V bolnišnici v Novem mestu je umrl Janez Klementič iz Dol. Maharovca. Zapuščeno ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Bog mu bodi plačnik!

Fantovski odsek v Preski priredi v nedeljo, dne 7. novembra, ob 3. popoldne v društvenem domu svoje prvo prireditev: govor in drama »Štildomski županc. Prijatelji odseka in dobre zabave pripravimo na udeležbo!

■ Naše prosvetno društvo na Ježici prične v nedeljo, 7. novembra, soper s dramatskimi predstavami. V nedeljo ob 3. pop. boste videli igro pod naslovom »R. U. R.« Vkljub velikim stroškom bodo cene iste kot lansko leto. Vabimo vas, da nas obiščete, ker ne bo vam žal.

Našim edrom priporočamo nove ljudske igre: »Tlačnik«, »Za grunte in »Črna žena«, katere so po svoji vsebinai zelo primerne in hvaležne zlasti za kmetiške odre. Navedene igre lahko naročite na naslov: Redenček Ivan, Domžale.

lovec zapazil, da to pot ni običajnega stražnika bližu koče. Tako je bilo mogoče, da so se splazili neopačeno mimo koč; vendar poglavari ni ubral navadne steze, ki je vodila iz kotline navzgor v gozd, ampak se je bližil neki pečini, ki se je vzpenjal v višino popularna navpično in je bila po vsej priliki nedostopna. Ko so prišli do tja, jih je poglavar opozoril na lestvico iz konopca, ki je visela s pečine dol. Vrgel si je puško čez hrbet in prvi stopil gori, potem je zaklical grofici, naj mu sledi in ji podal roko, da ji pomaga, lovec se je zadnji povzel kvilku. Zadaj za to pečino se je pokazala steza, na katero so zdaj stopili; hitro so stopali po njej naprej.

»Ta steza« se oglaši poglavar, »pelje na glavno cesto. Tja pojedemo, ker sem izvedel, da je sedaj tam Vaš soprog, gospod grof.«

Molče so Eli dalje, repar vedno spredaj, drugi trije takoj za njim. Cez tri ure so se ustavili; poglavar je povabil Feliksa, naj sede na bližnji stor, da se odpocije. Iz torbe je vzel kruh in steklenico starega vina in povabil utrujene popotnike, naj prigriznejo. »Mislim, da zadenemo, preden ura mine, na kordon, ki ga tvori vojaštvu v gozdu. Prosim, da potem govorite z vojaškim poveljnikom in me priporočite, da bodo lepo ravnali z menom.«

Feliks je tudi to obljudil, čeprav si ni mnogo občal od svojega priporočila. Se pol ure so počivali, nato so se odpravili dalje. Hodili so zopet eno uro in so se že približali dejelni cesti; danilo se je in noč se je že umikala iz gozda, ko nenadoma prikleno ob tla njihove korake glasnil »Stoj!« Obstali so in pet vojakov je stopilo naprej in velelo, da morajo z njimi, da se izkažejo o svoji poti pred poveljujočim majorjem. Ko so napravili še pedeset korakov, so zagledali na desni in levi v grmovju svetlikajoče se puške: velik vojaški oddelek je po vsej priliki zasedel gozd.

RADIO LJUBLJANA

od 4. novembra do 11. novembra 1937.

Vseki dan: 12 Plošča, 12.45 Vreme, poročila, 13 Cas, spored, obvestila, 18.15 Plošča, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Cetrtek, 4. novembra: 18 Pesni spored, 18.40 Slovensčina za Slovence, 19.30 Nacional. ura, 19.50 Zabavni kotiček, 20 Ob 70-letnici Petra Jerebu, 21 Koncert Radijskega orkestra, 22.15 Esperantska odaja. — Petek, 5. novembra: 11 Solska ura, 13.15 Opoldanski koncert Radijskega orkestra, 18 Ženska ura, 18.20 Plošča, 18.40 Francočina, 19.30 Nacional. ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Sinfončna glasba, 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 6. novembra: 18 Radijski orkester, 18.40 Sanitarni radiog. za poglobitev žel prege skozi Ljubljano, 19.30 Nac. ura, 19.50 preglej sporeda, 20 O zun. politiki, 20.30 Pratika za mesec listopad ali november, 22.15 Koncert Radijskega orkesta. — Nedelja, 7. novembra: 8 Mandolinski kvartet, 9 Cas, poročila, spored, 9.15 Plošče, 9.45 Verski govor, 10 Prenos cerkvene glasbe, 11.15 Otvoritev razstave A. Forsterja, 11.30 Radijski orkester, 16 Valtički in polke, 17 Kmet. ura; Cebelarstvo v letošnjem letu, 17. 30 Prenos cerkven. koncerta iz Stolnice, 18.30 Plošče, 19.30 Nac. ura, 19.50 Slovenska ura, 20.30 Plošče, 22.15 Radijski orkester. — Ponedeljek, 8. novembra: 13.15 Koncert radijskega orkestra, 18 Zdravstvena ura, 18.20 Plošče, 18.40 Kulturna kronika, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Koncert »Pevske zvezne«, prenos iz Uniona, 21.30 Plošče, 22.15 Radijski orkester. — Torek, 9. novembra: 11 Solska ura, 18 Glasbeno predavanje, 18.40 Krščanstvo in nacionalizem, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zabavni tedni, 20 Večer Josipa Prochazke, 22.15 Radijski orkester. — Sreda, 10. novembra: 18 Mladinski ura, 18.40 Obliske in dinamika življenja, 19.30 Nac. ura, 19.50 Sah, 20 Koncert češke koncertne glasbe, 22.15 Torec Stritar in Radijski jazz.

Prošnja dobrimi sreču. Revna mati, ki ne more preživljati svojih otrok, prosi dobre ljudi, da bi sprejeli njene štiri otročice, tri lankice in eno punčko. Punčka je stara deset let, lankki pa eo manj. Vprašati na naslov: Ana Križe, Poljane, št. 41 p. Toplice.

Major je sedeł z več častniki in drugimi možimi pod nekim hrastom. Ko so pripeljali ujetnika preden in je ravno hotel začeti jih izpraševati, od kod in kam, skoči eden izmed mož kvišni in vzklikne: »Moj Bog, ali prav vidim, to je vendar Bogomir, naš lovec!«

»Da, gospod oskrbalik,« odgovori lovec veselo, »tukaj sem, na čudovit način rešen iz rok hudobne drhalic.«

Častniki skoraj niso mogli verjeti, da ga vidijo pred seboj; lovec pa je prosil majorja in sodnika, naj stopita z njim vstran, in jima je na kratko pripovedoval, kako so bili rešeni in kdo je četrli, ki jih spremlja.

Vesel tega sporočila je major takoj odredil, da so važnega ujetnika odpeljali v zapor, mladega zlatarja pa je predstavil svojim tovarišem kot junaškega mladenciča, ki je rešil grofico s svojim pogumom in odločnostjo, in vsi so veselo stresli Feliksu roko, ga hvalili in radovedno poslušali njega in druge, ko so pripovedovali svoje doživljaje.

Med tem se je populoma zdanilo. Major je sklepal, da spremi sam osvobojence v mesto; šel je z njimi in grofičnim oskrbnikom v bližnjo vas, kjer ga je čakal njegov voz in tam je moral Feliks sestti k njemu v voz. Lovec, študent, oskrbnik in mnogo drugih ljudi pa je jedil pred njima in za njima in tako so šli zmagoslavno proti mestu. Kot blisk se je bila razširila po okolic vest o napadu in gozdnih krčmi in o požrtvovanosti mladega zlatarja, in prav takoj naglo je šla zdaj povest o njegovi osvoboditvi od ust do ust. Nič ni bilo torej čudnega, da so bile v mestu, kamor so šli, vse ulice polne ljudi, ki bi bili radi videli mladega junaka. Vse se je trlo ljudi, ko je voz počasi prispol v mesto. »To je on,« so vzklikali, »ali ga vidite tam v vozuh poleg častnika! Zivel vriji mladi zlatar!« in tisočeri življoklici so pretresali ozračje.

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Iz pisarne Kmečke zveze

Stanovske-strokovni tečaji po okrajih

Glavni odbor Kmečke zveze je pred časom opozoril v »Domoljubec«, da bodo v letošnji zimski dobi stanovsko-strokovni tečaji po okrajih. Vse edinice se nikakor ne bodo mogle udeležiti teh tečajev, ker so preveč oddaljene, vendar je kraj, kjer bo tečaj izbran tako, da bo moglo sodelovati čim več edinic in članov. Za one Krajevne kmečke zveze, ki letos tega tečaja ne bodo mogle poseti, bo skrbel glavni odbor, da se bo vrnil kraj tečaj pri edinici sami, vendar samo v nujnih primerih.

Ti tečaji bodo trajali 4 tedne, in sicer bodo predavanja dvakrat tedensko po čtrti ure. Snov in čas sta izbrana tako, da bo vse zadovoljil, za nekatere edinice je sezavjen po njihovih predlogih. Kraj, kjer se bo tečaj vrnil za posamezne okraje, so določeni takole: Videm ob Savi, Sv. Peter v Sav. dolini, Crnomelj, Crenovec, Mozirje, Kamnik, Velike Lašče, Konjice, Krški, Kostanjevica, Del pri Hrastniku, Ponovlje, Križevci, Dev. Mar. v Polju in Dobrovli, Dolenci Logatec, Sv. Lenart, Slovenska Bistrica, Rakitanci, Grm pri Novem mestu, Ormož, Radovljica, Velenje, Škofja Loka, Kozje, Prevalje.

Glede organizacije teh tečajev je bila prejšnji teden razposlana okrožnica s točnimi navodili, vsem onim edinicam, ki pridejo na letošnji tečaj v poštev, se so prizvozili tudi programi. Prvi tečaj se prične 22. novembra. Z ozirom na ta termin, imajo vse edinice dovolj časa, da temeljito pripravijo vse potrebno in da obvezijo vse člane za udeležbo. Tega tečaja se morejo udeleževati tudi nedlani, ki imajo usmen resno sodelovanje.

One edinica, ki ni dobila programa, pa bi tudi želela vsaj pri nekaterih predavanjih sodelovati, naj se obrne do edinice, ki jo določena za pripreditelja, in prosi za njega. Opozarjam, da na to, da se bo vodil za vsako predavanje seznam navzočih članov in posebej nedlani, kar se bo upoštevalo pri prihodnjih tečajih.

Koledarček Kmečke zveze

Glavni odbor sporoča, da je izšel koledarček Kmečke zveze za leto 1938. Naroča se pri tajništvu Kmečke zveze v Ljubljani, Miklošičeva 17-III, dobi se pa tudi v knjigarnah in pri Cirilovih tiskarni v Mariboru. Za člane Kmečke zveze ga naročajte skupno. Tem je dal glavni odbor v okrožnici vse navodila in pogoje. Koledar stane 10 din in je prikrojen povsem za kmečkega človeka, ker vsebuje poleg koledarja, stanovskih članov, tudi tabele, katere so potrebne kmetu v njegovem gospodarstvu. Zelo hvaležno bo pa služil tudi drugim. Izdelan je v močni platneni

vezavi zeleno in modre barve z znakom Kmečke zveze. Dolžnost vsakega člana je, da si koledar svoje članovske organizacije nabavi. Pregled do sedaj ustanovljenih krajevnih in okrajskih odborov vam bo služil za informacijo, kako močna je že Kmečka zveza, prav tako pa se boste po njem seznanili z njenim dosedanjim delom. Segajte pridno po njem. Odbori naj skrbijo, da ne ostane nobena kmečka hiša brez njega.

Voditeljski tečaj

Mladinske kmečke zveze

Koč smo že objavili v »Domoljubec« v eni zadnjih številk, se bo vrnil letošnjo zimo tudi voditeljski tečaj Mladinske kmečke zveze v Ljubljani, in sicer se bo začel za fant 17. novembra, za dekleta pa 8. decembra. Vse okrajne odbore, katerim smo poslali okrožnico in navodila za prijavo tečajnikov, prosimo, da nam se javijo do 5. novembra. Prijav, ki bodo poslane po tem datumu, ne bomo mogli upoštevati. Program in predavatelji so že določeni in to najboljši. Vsak kmečki fant si bo mogel na njih pridobiti mnogo praktičnega znanja o važnih vprašanjih, da bo potem sposoben voditi doma odseke. Poudarjam pa še enkrat, da se naj pri izbiri tečajnikov strogo gleda na to, da bodo predlagani res najboljši in najresnejši, ki bodo prišli na tečaj zaradi izpopolnitve znanja in ne zaradi zavade. Fantom in dekletom, katero bo imel glavni odbor, bodo poslana pravočasno navodila in poziv, zato posameznikom ni treba povpraševati ali so sprejeti ali ne.

Predavatelji

Ker je že sedaj najavljenih mnogo ustanovnih občinskih zborov in drugih zborovanj, za katere so naprotni kot predavatelji zastopani glavnega odbora, prosimo vse edinice, da nam javijo svoje želje vsej 14 dni prej. Na kasnejše želje se glavni odbor ne bo mogel obvezno ozirati, ampak bo ustregsi samo, da bo to mogoče. V tej zvezki pa opominjam vse one, ki imajo pravila že potrjene, da takoj sklicejo ustanovni občeni zbor, da so bo delo moglo uspešno vršiti. Preko letoteka zime se morajo ustanoviti krajevne edinice po vseh občinah, zlasti tudi pri tistih, ki so zakonile zaradi pričakovanja prekomasacij. Te so sedaj dokončno izvršene.

Stari koledarski Kmečke zveze

Ker mnukajo glavnemu odboru nekateri koledarji prejšnje Kmečke zveze, prosimo vse one, ki jih se imajo shranjene, da javijo to na tajništvo z navedeno letnico. Glavni odbor bo te koledarje odkupil ali pa poslal v zameno letotek koledarja. Preglejte po svojih omrah, gotovo se bo sem in tja še kakšen načel. Za vas je le malega pomena, glavni odbor jih pa nujno potrebuje.

Glavni odbor Kmečke zveze v Ljubljani

Pijte samo

zdravilni

PLANINKA
čaj

v plombeiranih paketih po 100 gr - in 100 gr

Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana

Redni občni zbor okrajskega odbora Kmečke zveze
za Maribor levi breg

Prejšnjo nedeljo je bil na Sedjareki in vinarski soli v Mariboru redni občni zbor okr. odbora za Maribor levi breg. Udeležba je bila velika, saj se je udeležilo občnega zborna po več delegator posameznih krajevnih edinic. Ob tej priliki se je osnoval tudi prizvajalni odbor za Maribor desni breg, ki bo poskrbel, da bo Kmečka zveza tudi v tom okraju kmalu izpopolnjena. Opozorjam pa s tem vse okrajne odbore, ki še niso imeli rednega občnega zborna, da to čim prej izvršite. Misljene so one, ki niso bile ustanovljene v zadnjem času.

Sejmi

Od 5. do 11. novembra.

6. novembra: Št. in kram. Št. Vič pri Stični, Jesenice, Mengš, Velike Lašče ter Št. Vrhnik. — 7. novembra: kram. Kropa. — 8. novembra: Živ. in kram. Št. Jerev, Višnja gora in Novo mesto. — 9. novembra: Živ. Kamnik. — 11. novembra: Živ. in kram. Studenc pri Krškem, Moravče, Poljane in Št. Gotthard, Živ. Spod. Gorje in kram. Šrednja vas v Bohinju.

DOBRO ČIVO

»Umane reje domačih zajev«

je naslov knjižici, ki sta jo spletala dr. Jenko in A. Inkret, ima 89 strani in stane 16 din. Založba Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1931. — Zajttereja je postala ravno v teh težkih časih, kako važna panoga našega gospodarstva, oziroma vsej postala bi lahko, ko bi se ji posvečalo malo več pažnje. Z reje domačih zajev si zlasti revnejši sloji lahko veliko pomagajo. Od zajca imajo okusno meso, ki ga moraš drugače drago plačevati, in kožuhovino. Zajci so s hraao kralju zadovoljni, hlevček pa si postaviš kjerkoli pri hiši z majhnimi stroški. Ker se zajec hitro plodi, imaš v teku enega leta že celo čredo teh koristnih živali. Knjilica obsegata najprvo opis divjega zajca, potem domačega; razne pasme, katere gojimo pri nas; zreja domačega zajca: hlevček, nega, skopljeno, koristi, sredstva za pospeševanje reje kuncov, anatomija kanca, križanje, bolezni. Knjilica je praktično spisana in jo najtopile priporedamo.

A. Suligaj: Naš potočni rak. Izšla je lepa knjiga, ki obširno popisuje raka, tega plementenega prebivalca naših slovenskih voda, ki ga je pred desetletji kuga skoro popolnoma iztrebila, pa se sedaj zopet pojavi po nekaterih naših rekah, kjer ga skrbno goje in kjer obeta biti zopet lep vir naših narodnih dohodkov. Knjigo toplo priporočamo. Naročila sprejema Zveza ribarskih društv v Ljubljani, Hotel Metropol. Cena knjige je 20 dinarjev, po pošti 3 dinarja več.

Predavatelj: »Dostikrat so majhne stvari, ki nas bolj razburjajo kot velike.«

Kocjan (iz ozadja): »To bo pa res, gospod, mene na primer že zelo razburil, če mi natakarca prinese prav majhno klobaso.«

DROBTINE

Pisem naših pradodov. Nekdo je pogledoval knjigo za sestavljanje pisem iz leta 1822. Knjiga ima 600 strani slovnice, nauka o slogu, slovar tujk in nekakšno navodilo, kako je treba pisati pisma z največjo spoštljivostjo. Notri je vzorec za zprošnjo na cesarja in vzorec za spohvalna in ljubezenska pisma ženskam. Že tedaj so se borili zoper starinske izraze in starinski način pisanja. Knjiga za sestavljanje pisem ima posebne točke, ki poučujejo ljudi, in tam so nauki: 1. Ničke ni neoboutljiv za čast. Večka ima red, če mu praviš, da je pamet. Nikar ne budi vajiv z nasveti in grajo. Tako piši, da je videti, ko da je dotični, ki pismo dobí, že vse to sam vedel in se samo domislil. 2. Skopuha gane dobiček, častihlepežna slava, mehkega človeka solze. Pokati mu, kar ima red, pa boš gospodar nad njim. In tako daje — zaeno pa daje knjiga tudi navodila za papir. Tedenje podine razmere so morale biti kaj preproste, ko knjiga svetuje, naj vsek odda pismo tik pred odhodom pošte in gre ponaj takoj po prihodu pošte, da ne bo nihče odpiral pismo in raznašal všebine. Ali se še kdo epominja, kako je treba pisati vladarjem? Pradedova knjiga za pisanje pisem ima tudi tak vzorec: »Prevedi, Najmočnejši, Nepremagljivi cesar, najmilostljivejši gospod.« In na koncu: Napomisnjajši službenik. Na vse načine je bilo v starih pisarnih povod vse polno poklonov in poniznega zatrjevanja in tečenja. Vse je bilo povedano »ekozi rožice«, vse je bilo »reba brati ekozi vrstice«, kakor da bi bil povod en sam cenzor. Videti je, da so imeli tedaj ljudje več časa, več zbranega duha in morda tudi več sočutja s svojim bližnjim. Kakor je bila obleteka potoka ekakov in so bili pokloni poveči pri rokah, takšno je bilo tudi pisanje pisem. Ljudje »so si vzel čas«, da so kaj povedali. Važno so pretehalli večko besedico. Zdaj se nam mudi, mudi za besede in pisem. Nemara niso ljudje še nikoli toliko apacični zdaj, a nemara tudi niso še nikoli tako mafo napisali. Pisem se skoraj ne ljubi nikomur več pisati, razen, če gre za dezar.

Turista je v gorsk zalogila nevihta. Do koče premoden je po dolgi blodnji prišel do knežke koče. Gospodat uru je z vsem mogičnim postregel ter mu ponudil, da lahko prenoči pri njih. Med tem, ko se je turistova obieka sudila, je oblokel kajžarjeve blaže in kamzolo ter tak stopil v kamero po svojo fajto. V velj je sredel gospodarjevo ženo, ta pa ga je v temi inčni za svojega moža. Pograbila je za metlo ter ga opazila preko ušes: »To pa inak za to, ker si tuju feke, naj ostane pri nas šez noč.«

Gorilni plin se je sam iznalzel. V premogovnem rudniku v Whitehavenu v Angliji so rudarji, ki so takrat uporabljali vse bolj preproste svetilke kakor dance, nenašomo začutili in zavobiali neki dolej neznani plin, ki se je ob svetilkah vžgal in poverodil precejanjo amedo. Ko pa so videli, da ni nobene posebne nevarnosti, da plin čisto krotko in mimo gori samo v debelosti pol metra, so začeli gasiti. Toda plin se je vedno znova vžgal. Da bi se ga dobra zveznil, so ga napeljali po posebnih cevih in rudnika na prost. Komaj pa je ces v plinom zagledala bell dan, se je plin kar sam od sebe kopet vžgal in s svojim lepim plamenom privabil mnogoč redovednežev. Zapiski, ki poročajo o tem nenavadnem dogodku, pravijo, da je ognjeni zubel koncu cevi gorel neprenehoma dve leti in devet mesecov. Tako se je plin razdelil ljudem in jim pokazal svojo pomembnost.

Mežan je prišel na letovišče in si hotel tudi z lovom čas krajsati, dasi se na ta šport ni dosti razumel. Ravno, ko te je hotel vrnilti domov, mu je prišel nasproti fantiček, katerega je ustavil: »Pozej no, fantek, ali tod okrog ni prav ničesar za ustreliti?«

»O ja, ravno zdaj je bo čez onile gric prišel načitljivo.«

DRUŽINSKA PRATIKA

za leto 1938

se že dobi v knjigarnah in trgovinah po Sloveniji. Ako je v Vašem kraju ni, naročite jo iz Jugoslovanske knjigarnje ali trgovine H. Ničman v Ljubljani. — Cena s poštino vred Din 5-50.

»Ti, Mica, danes sem se pa za življenje zavaroval.«

»Vidit, taksen si, vedno misliš samo maza.«

Tone: »Zakaj pa se ob priliki poroke strelja?«

Tine: »I, kaj ne ved? Tekrat se pričenjajo sovrahnosti.«

Mislil je, da je njegova srajca bela...

Na trditve se pri pranju z raznimi drugimi pralimi sredstvi, kar samo z Radionom oprano perilo postane snežnobelo. Učinek Ves bo presenetil Dobro Schichtovo milo, prepojeno z kisikom, prnika skozi tkanino in odpravi brez vsakega morenja vso neznago. Ne zadovoljite se s sredstvi za pranje, pri katerih se morate na vso moč trditi, da postane perilo belo, temveč uporabljajte Radion, pa boste imeli z lehkoto »Radionbelo« perilo. Razloček bo očiten, če primerjate perilo. Perilo oprano z Radionom bo ostalo vedno snežnobelo. Razen tega bo bolj trpežno, ker Radion varuje perilo.

Schichtov
RADION
pere sam

RADION
pere sam

In ljubazni do snajk budi vsako noč po ulicah premožnega dela Londona 70 let starca hči nekega barona in nosi s seboj košarico s senčiljanim ribljim in govejšim mesom, jetrnimi paštetami in mlekom ter inče »uboge, zapuščene« mačke, da jih nekrmi. Da ne bi ubožice brez nje tepele labote, se je šestindvajseta gospa odrekla svojim počitnicam.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor volja za enkrat Din 5-. Naročniki »Domoljubac« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebštine ali prodajajo svoje pridelke ali hiško poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglaševanje plačuje naprej.

Brunilice pesa

kupi Cerne, Kolodvor ska 17. Istotam prodam Alfa Separator 5 L.

Nekajnjuši les in drva za kurjavo kupujem skozi vse leto. Drago Hadl, Novo mesto.

Sveti kip vseh vložnosti po najnižjih cenah. Justice že od Din 2- naprej. Trgovci znaten popust. Franc Konjetič, keramik, pošta Stražišče pri Kranju.

Na človeških strojih

akoraj popolnoma no vih, »Singer«, »Pfaff« in drugih, ki Mikajo in mašino ter kolega po neverjetno nizkih cenah na prodaj edino pri »Promet« (nasproti Križanke cerkve) v Ljubljani. — Tudi ob nedeljah dopoldan na ogled.

Prilika načudnega razpisu, da se obleže, dobro in poceni, audi staroznana tvrdka Prešker, Ljubljana. St. Petra cesta 14.

Male posestve

Tržiče, Dolenjsko, prodam 15 minut od nove postaje Jelovec. Naslov v upravi »Domoljubac« pod št. 17575.

Prodam takoj novo hišo v srednjem stanju s parcelem 800 m² na Črnički cesti pri iškem mostu, Meze, Cesta vas 155, Ljubljana.

Služenje za domačino in poljska dela sprejemam takoj. M. Maru, Tomešovo 15.

Hilica z vlogom naprodaj, pol v gotovini, poi na knjižni. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 17498.

Štipi za šterijo se iznenabite, že jih pri meni naročile. Jernej Jeraj, Zapoge Štev. 10, Smednik.

Pletilni strugi, zelo poceni se oddajo tudi v protiračunu za pletilne izdelke. Dopisi na upravo lista pod »Pletilnički Štev. 17.601.

ZA DOBRO VOLJO

Mila je šel v Dalmacijo na oddih ter se med drugim dal tudi fotografirati, ko je jerebil na oslu. Ko se je vrnil domov, je sliko s ponosom pokazal svojemu znancu. Ta pa je eliko dolgo ogledoval ter zmagajval z glavo.

»Kaj pa je, da zmaguješ? Mar me ne poznai?« je vprašal Mila.

»O, pač, tebe poznam, ne vem pa, kdo je ta, na tvojem hrbtu.«

Fridolin je imel osel, ki pa se je po starosti navadi večkrat upri in ei maral voziti. Ob neki takri priliki je ravno prišel nimmo hiša, pred katero je stal zdravnik, in prizor opazoval. Pa pristopil Fridolin: »Gospod doktor, rad vam nekaj platom, če v tole bešijo spravite nekoliko več živahnosti.«

Zdravnik je stopil v hišo ter se vrnil z brigalnicami ter oslu da močno injekcijo. Osel se je zgnil, poskocil, nato pa zdrial po ulici. Fridolin je streljal. »Gospod doktor, koliko pa stane to, kar ste dali oslu?« — »E, samo deset dinarjev.« — »Tu imate dva kovača, pa če meni dajte takšno poročilo, da bom mogel dobititi osla.«

Med. univ. dr. Žrinski Anton

se je preselil v Ogulinovo ul. 18, Ljubljana-Moste. Ordinira za splošno zdravstvo dnevač ed 10-12 V vnučem slučaju ob vsakem času

»Kam pa naj vozim?« je vprašal Šofer.

»Union« je zamrmljal nadelani France.

Šofer: »Saj smo pred Unionom.«

France je izstopil, dal Šoferju pet kovačev in rekel: »Tako hitro se pa je nikoli nisem vozil.«

Bogoljub

najboljši in najlepše opremjeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljemo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Gama

gnojnična črpalka, domač proizvod, najpopolnejša, labka za pogon, nudi veliko delavnostnost, precizno izdelana, po najnižji ceni z 10 letno garancijo pri

Cirilu Podrža,

Ig 147 pri Ljubljani — Cenik gratis!

Slibarjev France se je poslavljaj od svojih prijateljev, eaj je bil zadnji večer njegovega fantovskega življenja. Bilo je precej čez polnoč, ko so se v najboljšem razpoloženju razčeli. France jo omahoval okoli vogala, poklical avtotaksi ter sedel vanj.

AL. PLANINŠEK — Ljubljana

Beethovaova ul. 14 - Telefon 35-10

Izposluje vse bančne, kreditne posde, nakup in prodaja HRANILOV VLOG načudneje proti takojšnjemu plačilu.

Ravnatelj (svoji ženi): »Takšnega lomuha pa ne mislim imel v svoji pisarni kot je ta trojček, katerega si mi priporočila. Spi in mi drugač, kot epi in lenari. Jaz ga bom odpustil.«

Žene: »Ce je takten, potem ga seveda je odpusti.«

Ravnatelj (v pisarni): »Jaz te ne morem več rabiti, v soboto lahko gre.«

Noták: »V soboto, stric? Zakaj si me pa zbadil, saj danes je tele sreda.«

Blago na hranične knjižnice

Hanic Zadržalne zveze v Ljubljani. Dobite ga pri

Oblatihaldi za Slovenijo v Ljubljani

Tyčeva cesta 29 (hala Gospodarske zveze) Že v precejanji izbiri. Tam kупите tudi za gotovino dobro in solidno blago.

Mihec: »Moj stric je pravil, da so v vsemirju nebesna telesa, ki so tako daleč, da bi petsto let in več potreboval do tja z najhitrejšim avtomobilem.«

Jakec: »Pojdi, pojdi, ksko pa tvoj stric te več?«

Mihec: »Kaj ne bo, saj je za Šoferja.«

Vrednostne papirje

Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10

Telefon 37-52

Ljubljancan: »V naši botničnici so oni dan po kemu Dolenjcu operirali ledvice, jih očistili ter so pot dali nazaj na svoje mesto. Vse to pa samo zato, da bo mogel še nadalje pliti.«

Dolenjec: »Pri nas v Novem mestu so pa nekemu Ljubljancu učesa za pot centrimov bolj vzad prestavili, a to samo zato, da bo mogel svoja usta bolj na široko odpirati in z jezikom otepati.«

Za jesen in zimo

Vam nudi trgovina

Ludvik Boltin

Dol. Logatec

vse potrebeno jesensko in zimske vloge od načudnejših zanesel do najboljšega parhenta, camiso in moško voleno blago. — Verika labera modrega in damskoga volenega zanesel: za parvankice, suknje, Hubertus, damski plati, pleti. Trikotajo, volenes vestje, vso vrsto volne v preizabnih barvah. — Vedim tudi možga klobuke, damski berete in cepice. Pridite si ogledat moje veliko volno zalogo, prizadejte se sami o dobrli kvaliteti in izredno nizki cen. Postroba stroga solidna! Gene konkurenčna!

Brinje novo oddaja po ugodni ceni Ivan Jelačin, Ljubljana, Emouska cesta 8.

V vsako hišo »Domoljuba!«